

Warszawa, dnia 13 października 2023 r.

Poz. 2211

**OBWIESZCZENIE
MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 11 października 2023 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 511), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) ustawą z dnia 7 października 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w celu uproszczenia procedur administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. poz. 2185),
- 2) ustawą z dnia 16 czerwca 2023 r. o zmianie ustawy o publicznym transporcie zbiorowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1720),
- 3) ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczania niektórych skutków kradzieży tożsamości (Dz. U. poz. 1394)

oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 5 października 2023 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje:

- 1) art. 81 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w celu uproszczenia procedur administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. poz. 2185), który stanowi:

„Art. 81. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 45 pkt 1, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą od dnia 31 grudnia 2021 r.;
  - 2) art. 46, który wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z mocą od dnia 24 lutego 2022 r.;
  - 3) art. 47 i art. 79 ust. 2, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia;
  - 4) art. 8 pkt 2, art. 21, art. 22 pkt 1–9, art. 28 i art. 38 pkt 6, pkt 9 lit. b i pkt 10, które wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia;
  - 5) art. 5, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.;
  - 6) art. 22 pkt 10–12 oraz art. 62 ust. 2, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.”;
- 2) art. 28 ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o zmianie ustawy o publicznym transporcie zbiorowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1720), który stanowi:

„Art. 28. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 1 i 21–28 oraz art. 3, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.;
- 2) art. 1 pkt 2 lit. a tiret pierwsze, art. 7, art. 10, art. 11, art. 14 oraz art. 20, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia;

- 3) art. 4 i art. 19, które wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 2024 r.;
  - 4) art. 5 pkt 1, 2, 4, 5 i 6 lit. b, art. 8 pkt 9 i 10 oraz art. 9, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia;
  - 5) art. 12 pkt 1–3, 4 lit. a i pkt 5–11, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.”;
- 3) art. 26 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczania niektórych skutków kradzieży tożsamości (Dz. U. poz. 1394), który stanowi:

„Art. 26. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 8 pkt 1 i pkt 2 w zakresie art. 23a–23d, art. 23e ust. 1, ust. 2 pkt 1 lit. a i pkt 2 i ust. 3–5, art. 23g–23i, art. 23j ust. 1, ust. 2 pkt 1 lit. a i pkt 2 i ust. 3–6, art. 23k ust. 1 pkt 1 i ust. 2–6, art. 23l ust. 1 pkt 1 i ust. 2–5 i art. 23m–23p, które wchodzi w życie z dniem określonym w komunikacie, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1;
- 2) art. 8 pkt 2 w zakresie art. 23e ust. 2 pkt 1 lit. b, art. 23j ust. 2 pkt 1 lit. b, art. 23k ust. 1 pkt 2 i art. 23l ust. 1 pkt 2, który wchodzi w życie z dniem określonym w komunikacie, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 2;
- 3) art. 8 pkt 2 w zakresie art. 23f, który wchodzi w życie z dniem określonym w komunikacie, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 3;
- 4) art. 2 pkt 8 i art. 18, które wchodzi w życie z dniem określonym w komunikacie, o którym mowa w art. 22;
- 5) art. 2 pkt 6 i art. 12, które wchodzi w życie z dniem określonym w komunikacie, o którym mowa w art. 23;
- 6) art. 13, który wchodzi w życie z dniem określonym w komunikacie, o którym mowa w art. 19 ustawy zmienianej w art. 13;
- 7) art. 2 pkt 5 i art. 20 ust. 2, które wchodzi w życie z dniem 1 września 2023 r.;
- 8) art. 2 pkt 1 lit. b, pkt 2–4, 9 i 10, art. 14–16 i art. 20 ust. 1, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.;
- 9) art. 1, art. 3, art. 5–7, art. 9, art. 10 i art. 19, które wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 2024 r.;
- 10) art. 11, który wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2024 r.”.

Marszałek Sejmu: *E. Witek*

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej z dnia 11 października 2023 r. (Dz. U. poz. 2211)

USTAWA

z dnia 24 listopada 2017 r.

o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

- 1) warunki oferowania, sprzedaży i realizacji imprez turystycznych oraz powiązanych usług turystycznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także za granicą, jeżeli umowy z podróżnymi są zawierane przez przedsiębiorców turystycznych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) zasady funkcjonowania Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego.

Art. 2. 1. Zadania marszałka województwa, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 2, art. 9 ust. 2, art. 13 ust. 2 i 3, art. 14 ust. 1, art. 15, art. 20 ust. 2–4, art. 23, art. 24 ust. 1, 6–9 i 11, art. 25 ust. 2, art. 26 ust. 3, art. 27 ust. 6–8, art. 29 ust. 2, art. 30, art. 32 ust. 1, art. 37 ust. 3, art. 55–57, art. 71 ust. 1–4 i art. 72, są zadaniami z zakresu administracji rządowej.

2. Minister właściwy do spraw turystyki jest organem wyższego stopnia w stosunku do marszałka województwa w sprawach, o których mowa w art. 26 ust. 3, art. 30 ust. 7, art. 32 ust. 1, oraz od decyzji administracyjnej marszałka województwa o odmowie wpisu do rejestru, o którym mowa w art. 22 ust. 2.

Art. 3. Ustawy nie stosuje się do:

- 1) imprez turystycznych oraz powiązanych usług turystycznych, które są oferowane oraz których zamawianie i realizowanie jest ułatwiane okazjonalnie, na zasadach niezarobkowych i wyłącznie ograniczonej grupie podróżnych;
- 2) imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych nabywanych na podstawie umowy generalnej o organizowanie podróży służbowych zawieranej między przedsiębiorcą turystycznym a przedsiębiorcą w rozumieniu art. 43¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2023 r. poz. 1610, 1615, 1890 i 1933) albo podmiotem prowadzącym działalność odpłatną;
- 3) imprez turystycznych oraz powiązanych usług turystycznych trwających krócej niż 24 godziny, chyba że obejmują nocleg.

Art. 4. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) usłudze turystycznej – należy przez to rozumieć:
  - a) przewóz pasażerów,
  - b) zakwaterowanie w celach innych niż pobytowe, które nie jest nieodłącznym elementem przewozu pasażerów,
  - c) wynajem pojazdów samochodowych lub innych pojazdów silnikowych,
  - d) inną usługę świadczoną podróżnym, która nie stanowi integralnej części usług wskazanych w lit. a–c;
- 2) imprezie turystycznej – należy przez to rozumieć połączenie co najmniej dwóch różnych rodzajów usług turystycznych na potrzeby tej samej podróży lub wakacji, spełniające warunki, o których mowa w art. 5 ust. 1;
- 3) umowie o udział w imprezie turystycznej – należy przez to rozumieć umowę dotyczącą imprezy turystycznej jako całości lub, jeżeli impreza turystyczna jest realizowana na podstawie odrębnych umów, wszystkie umowy obejmujące poszczególne usługi turystyczne w ramach tej samej imprezy turystycznej;
- 4) rozpoczęciu imprezy turystycznej – należy przez to rozumieć rozpoczęcie wykonywania usług turystycznych w ramach tej samej imprezy turystycznej;
- 5) powiązanych usługach turystycznych – należy przez to rozumieć niestanowiące imprezy turystycznej połączenie co najmniej dwóch różnych rodzajów usług turystycznych nabytych na potrzeby tej samej podróży lub wakacji, objęte odrębnymi umowami z dostawcami poszczególnych usług turystycznych, spełniające warunki, o których mowa w art. 6 ust. 1;

¹⁾ Niniejsza ustawa w zakresie swojej regulacji wdraża dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2302 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, zmieniającą rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE oraz uchylającą dyrektywę Rady 90/314/EWG (Dz. Urz. UE L 326 z 11.12.2015, str. 1).

- 6) podróżnym – należy przez to rozumieć każdego, kto chce zawrzeć umowę lub jest uprawniony do podróżowania na podstawie umowy zawartej w zakresie stosowania ustawy;
- 7) przedsiębiorcy turystycznym – należy przez to rozumieć organizatora turystyki, przedsiębiorcę ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych, agenta turystycznego lub dostawcę usług turystycznych, będącego przedsiębiorcą w rozumieniu art. 43¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny albo prowadzącego działalność odpłatną;
- 8) organizatorze turystyki – należy przez to rozumieć przedsiębiorcę turystycznego, który tworzy i sprzedaje lub oferuje do sprzedaży imprezy turystyczne, bezpośrednio lub za pośrednictwem innego przedsiębiorcy turystycznego lub razem z innym przedsiębiorcą turystycznym, lub też przedsiębiorcę turystycznego, który przekazuje dane podróżnego innemu przedsiębiorcy turystycznemu zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. e;
- 9) agencie turystycznym – należy przez to rozumieć przedsiębiorcę turystycznego innego niż organizator turystyki, który na podstawie umowy agencyjnej sprzedaje lub oferuje do sprzedaży imprezy turystyczne utworzone przez organizatora turystyki;
- 10) trwałym nośniku – należy przez to rozumieć materiał lub narzędzie umożliwiające podróżnemu lub przedsiębiorcy turystycznemu przechowywanie informacji kierowanych osobiście do niego, w sposób umożliwiający dostęp do informacji w przyszłości przez czas odpowiedni do celów, jakim te informacje służą, i które pozwalają na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci;
- 11) punkcie sprzedaży – należy przez to rozumieć ruchome lub stałe miejsce prowadzenia sprzedaży imprez turystycznych lub powiązanych usług turystycznych, jak również strony internetowe sprzedaży lub podobne punkty sprzedaży online, z uwzględnieniem przypadków, gdy internetowe strony sprzedaży lub punkty sprzedaży online przedstawiane są podróżnym jako jeden punkt obsługi, w tym usługa dostępna telefonicznie;
- 12) powrocie do kraju – należy przez to rozumieć powrót podróżnego do miejsca rozpoczęcia podróży lub do innego miejsca uzgodnionego przez strony umowy;
- 13) turystycznym rachunku powierniczym – należy przez to rozumieć rachunek powierniczy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 2324, z późn. zm.²⁾) należący do organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych, służący gromadzeniu środków pieniężnych wpłacanych przez podróżnych;
- 14) zabezpieczeniu finansowym – należy przez to rozumieć gwarancję bankową, gwarancję ubezpieczeniową, umowę ubezpieczenia na rzecz podróżnych lub umowę o turystyczny rachunek powierniczy, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1–3;
- 15) nieuniknionych i nadzwyczajnych okolicznościach – należy przez to rozumieć sytuację pozostającą poza kontrolą strony powołującej się na taką sytuację, której skutków nie można było uniknąć, nawet gdyby podjęto wszelkie rozsądne działania;
- 16) niezgodności – należy przez to rozumieć niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług turystycznych objętych imprezą turystyczną.

Art. 5. 1. Do utworzenia imprezy turystycznej dochodzi, jeżeli:

- 1) usługi turystyczne zostały połączone przez jednego przedsiębiorcę turystycznego, w tym na prośbę podróżnego lub zgodnie z jego wyborem, przed zawarciem umowy obejmującej wszystkie usługi lub
- 2) niezależnie od tego, czy zawarto odrębne umowy z dostawcami poszczególnych usług turystycznych, usługi te są:
  - a) nabywane w jednym punkcie sprzedaży i zostały wybrane, zanim podróżny zgodził się dokonać zapłaty lub
  - b) oferowane lub sprzedawane po cenie obejmującej wszystkie usługi lub po cenie całkowitej, lub gdy jedną z tych cen obciążany jest nabywca, lub
  - c) reklamowane lub sprzedawane przy użyciu określenia „impreza turystyczna” lub podobnego, lub
  - d) łączone po zawarciu umowy, na podstawie której podróżny został uprawniony do dokonania wyboru spośród różnych rodzajów usług turystycznych, lub
  - e) nabywane od odrębnych przedsiębiorców turystycznych za pośrednictwem powiązanych procesów rezerwacji online, podczas których przedsiębiorca turystyczny, z którym zawarta została pierwsza umowa, przekazuje innemu przedsiębiorcy turystycznemu lub przedsiębiorcom turystycznym: imię i nazwisko podróżnego, adres poczty elektronicznej oraz szczegóły płatności, a umowa z tym innym przedsiębiorcą turystycznym lub przedsiębiorcami turystycznymi zostanie zawarta najpóźniej 24 godziny po potwierdzeniu rezerwacji pierwszej usługi turystycznej.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 2339, 2640 i 2707 oraz z 2023 r. poz. 180, 825, 996, 1059, 1394, 1407, 1723, 1843 i 1941.

2. Do utworzenia imprezy turystycznej nie dochodzi, mimo spełnienia przesłanek, o których mowa w ust. 1, w przypadku połączenia nie więcej niż jednego rodzaju usługi turystycznej, o której mowa w art. 4 pkt 1 lit. a, b albo c, z jedną lub kilkoma usługami turystycznymi, o których mowa w art. 4 pkt 1 lit. d, które:

- 1) stanowią mniej niż 25% łącznej wartości połączonych usług turystycznych i nie są reklamowane jako istotny element tego połączenia, ani nie stanowią istotnego elementu z innych przyczyn lub
- 2) zostały wybrane i nabyte po rozpoczęciu realizacji usługi turystycznej, o której mowa w art. 4 pkt 1 lit. a, b albo c.

Art. 6. 1. Do utworzenia powiązanych usług turystycznych dochodzi, jeżeli przedsiębiorca turystyczny ułatwia podróżnym nabywanie usług turystycznych:

- 1) przy okazji jednej wizyty lub kontaktu z jego punktem sprzedaży z możliwością dokonania wyboru i zapłaty odrębnie za każdą usługę turystyczną lub
- 2) w sposób ukierunkowany od innego przedsiębiorcy turystycznego w zakresie co najmniej jednej dodatkowej usługi turystycznej, jeżeli umowa z tym przedsiębiorcą turystycznym zostanie zawarta najpóźniej 24 godziny po potwierdzeniu rezerwacji pierwszej usługi turystycznej.

2. Do utworzenia powiązanych usług turystycznych nie dochodzi, mimo spełnienia przesłanek, o których mowa w ust. 1, w przypadku połączenia nie więcej niż jednego rodzaju usługi turystycznej, o której mowa w art. 4 pkt 1 lit. a, b albo c, z jedną lub kilkoma usługami turystycznymi, o których mowa w art. 4 pkt 1 lit. d, jeżeli wartość tych usług stanowi mniej niż 25% łącznej wartości połączonych usług turystycznych i nie są one reklamowane jako istotny element tego połączenia, ani nie stanowią istotnego elementu tego połączenia z innych przyczyn.

Rozdział 2

Organizatorzy turystyki, agenci turystyczni oraz przedsiębiorcy ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych

Art. 7. 1. Organizatorzy turystyki oraz przedsiębiorcy ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych są obowiązani spełniać następujące warunki:

- 1) zapewnić podróżnym na wypadek swojej niewypłacalności:
  - a) pokrycie kosztów kontynuacji imprezy turystycznej lub kosztów powrotu do kraju, obejmujących w szczególności koszty transportu i zakwaterowania, w tym także w uzasadnionej wysokości koszty poniesione przez podróżnych, w przypadku gdy organizator turystyki lub przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych, wbrew obowiązкови, nie zapewnia tej kontynuacji lub tego powrotu,
  - b) zwrot wpłat wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną lub każdą opłaconą usługę przedsiębiorcy ułatwiającemu nabywanie powiązanych usług turystycznych, w przypadku gdy z przyczyn dotyczących organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych lub osób, które działają w ich imieniu, impreza turystyczna lub którakolwiek opłacona usługa przedsiębiorcy ułatwiającemu nabywanie powiązanych usług turystycznych nie została lub nie zostanie zrealizowana,
  - c) zwrot części wpłat wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną odpowiadającą części imprezy turystycznej lub za każdą usługę opłaconą przedsiębiorcy ułatwiającemu nabywanie powiązanych usług turystycznych odpowiadającą części usługi, która nie została lub nie zostanie zrealizowana z przyczyn dotyczących organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych, lub osób, które działają w ich imieniu;
- 2) składać marszałkowi województwa oryginały lub poświadczone za zgodność z oryginałem przez adwokata, radcę prawnego lub notariusza kopie posiadanego zabezpieczenia finansowego, nie później niż 14 dni przed upływem terminu obowiązywania umowy lub gwarancji poprzedniej; przedsiębiorcy turystyczni zaprzestający działalności albo zawieszający działalność są zwolnieni z tego obowiązku, jeżeli zawiadomią marszałka województwa o zaprzestaniu albo zawieszeniu działalności organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych;
- 3) prowadzić wykaz umów o udział w imprezie turystycznej oraz umów zawartych przez podróżnego z przedsiębiorcą ułatwiającym nabywanie powiązanych usług turystycznych, zwany dalej „wykazem umów”;
- 4) składać terminowo do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego deklaracje zawierające:
  - a) wyliczenie wysokości należnych składek na Turystyczny Fundusz Gwarancyjny,
  - b) określenie liczby i rodzaju umów, o których mowa w pkt 3, zawartych w danym miesiącu oraz liczby podróżnych objętych tymi umowami,

- c) informacje o zabezpieczeniach finansowych posiadanych w okresie, za jaki jest składana deklaracja, oraz o podmiotach ich udzielających,
  - d) informację o liczbie podróży, za których składka jest należna na Turystyczny Fundusz Gwarancyjny, a impreza turystyczna lub powiązana usługa turystyczna została odwołana przez organizatora turystyki lub przedsiębiorcę ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych z powodu niewystarczającej liczby zgłoszeń, jeżeli realizacja usług była uzależniona od liczby zgłoszeń, w przypadku rozwiązania umowy lub odstąpienia od umowy przez podróżnego, a także w przypadku zmiany liczby podróży, których dotyczy dana umowa;
- 5) realizować wobec podróży obowiązki informacyjne, o których mowa w rozdziale 6.

2. Obowiązki, o których mowa w ust. 1 pkt 1, organizatorzy turystyki oraz przedsiębiorcy ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych realizują przez:

- 1) zawarcie gwarancji bankowej lub gwarancji ubezpieczeniowej zgodnie ze wzorem formularza i przepisami określającymi minimalną wysokość sumy gwarancji lub
- 2) zawarcie umowy ubezpieczenia na rzecz podróży zgodnie ze wzorem formularza i przepisami określającymi minimalną wysokość sumy ubezpieczenia, lub
- 3) zawarcie umowy o turystyczny rachunek powierniczy zgodnie ze wzorem tej umowy i przyjmowanie wpłat podróży wyłącznie na ten rachunek, jeżeli świadczą imprezy turystyczne lub ułatwiają nabywanie powiązanych usług turystycznych świadczonych wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) dokonywanie terminowych wpłat składek w należnej wysokości na Turystyczny Fundusz Gwarancyjny.

3. Zabezpieczenie finansowe na wypadek niewypłacalności obejmuje podróży bez względu na ich miejsce zamieszkania, miejsce rozpoczęcia podróży lub miejsce sprzedaży imprezy turystycznej oraz bez względu na państwo, w którym siedzibę ma podmiot zapewniający ochronę na wypadek niewypłacalności.

4. Agent turystyczny, a także organizator turystyki lub przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych, który w ramach wykonywanej działalności jednocześnie działa jako agent turystyczny, są obowiązani:

- 1) wykonywać działalność tylko na rzecz organizatorów turystyki wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 22 ust. 2, lub posiadających siedzibę na terytorium jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej lub państwa, o którym mowa w art. 8 ust. 2;
- 2) w umowie zawieranej z podróżnym wskazywać jednoznacznie właściwego organizatora turystyki, którego reprezentują;
- 3) działać na podstawie ważnej umowy agencyjnej;
- 4) realizować wobec podróży obowiązki informacyjne, o których mowa w załącznikach do ustawy.

5. Obowiązki wymienione w ust. 1, 2 i 4 dotyczą całego okresu wykonywania działalności.

6. Obowiązki, o których mowa w ust. 1, nie mają zastosowania do organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych, w okresie zawieszenia przez niego wykonywania działalności, jeżeli zawiadomi on marszałka województwa o zaprzestaniu albo zawieszeniu działalności organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych.

Art. 8. 1. Do organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych nieposiadającego siedziby na terytorium Unii Europejskiej, który sprzedaje lub oferuje do sprzedaży na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej imprezy turystyczne lub powiązane usługi turystyczne albo w jakikolwiek inny sposób kieruje taką działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, stosuje się odpowiednio przepisy art. 7 ust. 1 pkt 1–4 i ust. 2.

2. Przepisy, o których mowa w ust. 1, nie mają zastosowania do przedsiębiorców turystycznych posiadających siedzibę na terytorium państw, które na podstawie umowy z Unią Europejską i jej państwami członkowskimi wdrożyły postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2302/UE z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, zmieniającą rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE oraz uchylającą dyrektywę Rady 90/314/EWG (Dz. Urz. UE L 326 z 11.12.2015, str. 1) do krajowego porządku prawnego.

3. Minister właściwy do spraw turystyki na stronie internetowej obsługującego go urzędu w celach informacyjnych udostępni listę państw, o których mowa w ust. 2.

Art. 9. 1. Wykaz umów zawiera następujące dane:

- 1) numer rezerwacji lub umowy;
- 2) termin zawarcia umowy;
- 3) termin imprezy turystycznej lub wykonania usługi w ramach powiązanych usług turystycznych;
- 4) liczbę podróży objętych umową;
- 5) łączną cenę usług objętych umową;
- 6) miejsce lub trasę wykonania umowy;
- 7) rodzaj środka transportu, jeśli przewóz jest objęty umową;
- 7a) kody lotnisk Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO), jeżeli impreza turystyczna lub wykonywana usługa w ramach powiązanych usług turystycznych zawiera przelot;
- 8) terminy i wysokość faktycznie dokonanych przedpłat;
- 9) termin i wysokość zwrotu wpłat podróżnemu, jeśli zwrot został dokonany.

2. Marszałek województwa i minister właściwy do spraw turystyki, w trybie kontroli, mają prawo dostępu do danych zawartych w wykazie umów.

3. Na wniosek Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, złożony w postaci elektronicznej, udostępnia się dane zawarte w wykazie umów. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny jest uprawniony do przetwarzania danych zawartych w wykazie umów, w zakresie niezbędnym do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego oraz Turystycznego Funduszu Pomocowego, o którym mowa w art. 15kc ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1327, 1429, 1723, 1860 i 2029).

Art. 10. 1. Jeżeli przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych nie realizuje obowiązków, o których mowa w art. 7 ust. 1 i 2, do usług turystycznych objętych powiązanymi usługami turystycznymi stosuje się odpowiednio przepisy art. 43 i art. 47–52.

2. Jeżeli powiązane usługi turystyczne są wynikiem zawarcia umowy pomiędzy podróżnym a przedsiębiorcą turystycznym, który nie jest przedsiębiorcą ułatwiającym nabywanie powiązanych usług turystycznych, przedsiębiorca turystyczny informuje przedsiębiorcę, który ułatwił nabycie powiązanych usług turystycznych, o zawarciu odpowiedniej umowy.

Art. 11. 1. Stronami umowy o turystyczny rachunek powierniczy są organizator turystyki lub przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych oraz bank.

2. Bank prowadzący turystyczny rachunek powierniczy ewidencjonuje wpłaty i wypłaty odrębnie dla każdej umowy o udział w imprezie turystycznej lub usługi opłaconej przedsiębiorcy ułatwiającemu nabywanie powiązanych usług turystycznych. Wpłaty są przekazywane odpowiednio na rachunek organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych po potwierdzeniu wykonania usług objętych umowami.

3. Bank wypłaca podróżnemu środki wpłacone na turystyczny rachunek powierniczy do wysokości kwoty określonej w umowie o udział w imprezie turystycznej lub wartości usługi opłaconej przedsiębiorcy ułatwiającemu nabywanie powiązanych usług turystycznych na podstawie:

- 1) oświadczenia o niewypłacalności, o którym mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, albo na podstawie wystąpienia marszałka województwa, o którym mowa w art. 13 ust. 2, lub
- 2) dyspozycji organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych lub podróży; dyspozycja podróży jest składana wraz z dodatkowym oświadczeniem o rozwiązaniu lub odstąpieniu od umowy o udział w imprezie turystycznej lub usłudze opłaconej przedsiębiorcy ułatwiającemu nabywanie powiązanych usług turystycznych, lub
- 3) zgodnego oświadczenia organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych oraz podróży, lub
- 4) prawomocnego orzeczenia sądu.

4. Środki wpłacone przez podróżnych na turystyczny rachunek powierniczy są objęte ochroną, o której mowa w art. 59 ust. 3a–6 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, od dnia zawarcia umowy o udział w imprezie turystycznej lub opłacenia usług turystycznych przedsiębiorcy ułatwiającemu nabywanie powiązanych usług turystycznych.

Art. 12. 1. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw turystyki, po zasięgnięciu opinii Polskiej Izby Ubezpieczeń, określi, w drodze rozporządzenia, minimalną wysokość sum gwarancji, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1, w zależności od rodzaju usługi, charakteru, zakresu i rodzaju działalności wykonywanej przez organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych, a także terminu i wysokości przedpłat przyjmowanych od podróżnych przez przedsiębiorców turystycznych oraz deklarowanego rocznego przychodu z tytułu działalności w zakresie organizowania imprez turystycznych i ułatwiania nabywania powiązanych usług turystycznych, uwzględniając konieczność zapewnienia właściwej ochrony i bezpieczeństwa podróżnym oraz wystarczających środków na pokrycie kosztów i zwrot wpłat, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, przy odpowiednim zróżnicowaniu minimalnej wysokości sum gwarancji.

2. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw turystyki, po zasięgnięciu opinii Polskiej Izby Ubezpieczeń, określi, w drodze rozporządzenia, minimalną wysokość sumy ubezpieczenia na rzecz podróżnych, o której mowa w art. 7 ust. 2 pkt 2, w zależności od rodzaju usługi, charakteru, zakresu i rodzaju działalności wykonywanej przez organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych, a także terminu i wysokości przedpłat przyjmowanych od podróżnych przez przedsiębiorców turystycznych oraz deklarowanego rocznego przychodu z tytułu działalności w zakresie organizowania imprez turystycznych i ułatwiania nabywania powiązanych usług turystycznych, uwzględniając konieczność zapewnienia właściwej ochrony i bezpieczeństwa podróżnym oraz wystarczających środków na pokrycie kosztów i zwrot wpłat, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, przy jednoczesnym odpowiednim zróżnicowaniu minimalnej wysokości sumy ubezpieczenia na rzecz podróżnych.

3. Minister właściwy do spraw turystyki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, wzory:

- 1) formularza gwarancji bankowej,
- 2) formularza gwarancji ubezpieczeniowej,
- 3) formularza umowy ubezpieczenia na rzecz podróżnych,
- 4) umowy o turystyczny rachunek powierniczy

– kierując się potrzebą uwzględnienia wszystkich elementów formularzy i umowy.

Rozdział 3

Niewypłacalność organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych

Art. 13. 1. W przypadku niewypłacalności organizator turystyki lub przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych przekazuje właściwemu marszałkowi województwa:

- 1) oświadczenie następującej treści:
„Oświadczam, że z powodu niewypłacalności nie jestem w stanie wywiązać się z umów, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych, zawartych z podróżnymi od dnia ... oraz zapewnić pokrycia kosztów kontynuacji imprezy turystycznej lub kosztów powrotu podróżnych do kraju lub zapewnić podróżnym zwrotu wpłat lub ich części wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną lub powiązane usługi turystyczne, stosownie do przepisu art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych.”;
- 2) wykaz umów, które nie zostały lub nie zostaną zrealizowane; do wykazu umów dołącza się informację zawierającą imiona i nazwiska oraz numery telefonów kontaktowych podróżnych objętych tymi umowami;
- 3) dane kontaktowe pilota wycieczek lub osoby reprezentującej przedsiębiorcę turystycznego, którzy sprawują opiekę nad podróżnymi, o ile taki pilot lub taka osoba zostali wyznaczeni.

2. W przypadku braku możliwości uzyskania oświadczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, marszałek województwa występuje na piśmie do podmiotu udzielającego zabezpieczenia finansowego o wypłatę środków bezpośrednio podróżnym bez uzyskania tego oświadczenia, jeżeli okoliczności w oczywisty sposób wskazują, że organizator turystyki lub przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych nie jest w stanie wywiązać się z umów zawartych z podróżnymi oraz zapewnić pokrycia kosztów kontynuacji imprezy turystycznej lub kosztów powrotu podróżnych do kraju lub zapewnić podróżnym zwrotu wpłat lub ich części wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną lub powiązane usługi turystyczne, które nie zostały lub nie zostaną zrealizowane.

3. Dokumenty, o których mowa w ust. 1, marszałek województwa niezwłocznie przekazuje podmiotowi udzielającemu zabezpieczeń finansowych.

Art. 14. 1. W przypadku niewypłacalności organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych marszałek województwa lub upoważniona przez niego jednostka do wydawania dyspozycji wypłaty zaliczki na pokrycie kosztów kontynuacji imprezy turystycznej lub kosztów powrotu podróżnych do kraju prowadzi działania związane z organizacją powrotu podróżnych do kraju, jeżeli organizator turystyki lub przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych, wbrew obowiązkowi, nie zapewnia tego powrotu.

2. Treść gwarancji bankowej lub gwarancji ubezpieczeniowej lub umowy ubezpieczenia na rzecz podróżnych, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1 i 2, obejmuje upoważnienie dla marszałka województwa lub upoważnionej przez niego jednostki do wydawania dyspozycji wypłaty zaliczki na pokrycie kosztów kontynuacji imprezy turystycznej lub kosztów powrotu podróżnych do kraju.

Art. 15. 1. Podmiot udzielający zabezpieczeń finansowych, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1 i 2, po otrzymaniu każdorazowej dyspozycji marszałka województwa lub wskazanej przez niego jednostki, o której mowa w art. 14 ust. 1, bezwarunkowo, niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania dyspozycji, przekazuje wnioskowaną zaliczkę na pokrycie kosztów kontynuacji imprezy turystycznej lub kosztów powrotu podróżnych do kraju.

2. Marszałek województwa przedstawia podmiotowi udzielającemu zabezpieczeń finansowych, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1 i 2, pisemne rozliczenie otrzymanej zaliczki na pokrycie kosztów kontynuacji imprezy turystycznej lub kosztów powrotu podróżnych do kraju, w terminie 60 dni od dnia otrzymania wypłaty, pod rygorem obowiązku zwrotu tej zaliczki.

Art. 16. Podmiot udzielający zabezpieczeń finansowych, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1 i 2, w każdym przypadku niewypłacalności organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych, przyjmuje zgłoszenia od podróżnych, którzy nie otrzymali zwrotu:

- 1) wpłat wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną lub powiązane usługi turystyczne, w przypadku gdy impreza turystyczna lub powiązane usługi turystyczne nie zostały lub nie zostaną zrealizowane,
- 2) części wpłat wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną lub powiązane usługi turystyczne odpowiadające części imprezy turystycznej lub powiązanych usług turystycznych, które nie zostały lub nie zostaną zrealizowane,
- 3) kosztów powrotu do kraju, w przypadku samodzielnej organizacji tego powrotu przez podróżnych

– z przyczyn dotyczących organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych, lub osób, które działają w ich imieniu.

Art. 17. 1. Zgłoszenie, o którym mowa w art. 16, zawiera imię i nazwisko oraz adres do korespondencji podróżnego poszkodowanego w wyniku niewykonania w całości lub w części zobowiązań wynikających z umowy.

2. Do zgłoszenia, o którym mowa w art. 16, dołącza się:

- 1) kopię umowy o udział w imprezie turystycznej zawartej między podróżnym a organizatorem turystyki lub kopie dokumentów potwierdzających nabycie powiązanych usług turystycznych, za których realizację jest odpowiedzialny przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych;
- 2) kopię dowodu wpłaty na rzecz organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych należności za imprezę turystyczną lub usługi turystyczne, za których realizację jest odpowiedzialny przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych;
- 3) oświadczenie podróżnego:
  - a) stwierdzające niewykonanie przez organizatora turystyki lub przedsiębiorcę ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych zobowiązań umownych o określonej wartości,
  - b) zawierające wskazanie rachunku bankowego lub rachunku w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, na który ma nastąpić wypłata środków z zabezpieczenia finansowego, o którym mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1 i 2, albo wskazanie innego sposobu wypłaty z tego zabezpieczenia.

Art. 18. Podmiot udzielający zabezpieczeń finansowych, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1 i 2, niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania zgłoszenia podróżnego, dokonuje jego weryfikacji pod względem zgodności z wymaganiami określonymi w art. 17 oraz ze stanem faktycznym i przekazuje podróżnemu informację o szczegółowych wyliczeniach kwoty należnej podróżnemu albo informację o nieuwzględnieniu danego zgłoszenia w całości lub w części wraz ze wskazaniem przyczyny. W przypadku konieczności przeprowadzenia dodatkowego postępowania wyjaśniającego termin udzielenia odpowiedzi ulega przedłużeniu, nie dłużej jednak niż do 90 dni od dnia otrzymania zgłoszenia.

Art. 19. W terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia doręczenia informacji o szczegółowym wyliczeniu kwot należnych podróżnym podmiot udzielający zabezpieczeń finansowych, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1 i 2, dokonuje wypłat tych kwot bezpośrednio podróżnym.

Art. 20. 1. W przypadku gdy zabezpieczenia finansowe, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1 i 2, okażą się niewystarczające na pokrycie kosztów kontynuacji imprezy turystycznej lub kosztów powrotu podróżnych do kraju, podmiot udzielający tych zabezpieczeń niezwłocznie informuje o tym właściwego marszałka województwa oraz Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny.

2. Marszałek województwa lub wskazana przez niego jednostka, o której mowa w art. 14 ust. 2, występuje do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego o wypłatę środków z Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego, w przypadku gdy zabezpieczenia finansowe, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1 i 2, okażą się niewystarczające na pokrycie kosztów kontynuacji imprezy turystycznej lub kosztów powrotu podróżnych do kraju, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1 lit. a.

3. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny niezwłocznie wypłaca marszałkowi województwa lub wskazanej przez niego jednostce środki z Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego, o których mowa w ust. 2, w zakresie niezbędnym do realizacji zadania określonego w art. 14.

4. Marszałek województwa przedstawia Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu pisemne rozliczenie środków z Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego, w terminie 60 dni od dnia otrzymania wypłaty, pod rygorem obowiązku zwrotu środków.

Art. 21. 1. W przypadku gdy zabezpieczenia finansowe okażą się niewystarczające na pokrycie kosztów i zwrot wpłat podróżnym, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, podmiot udzielający tych zabezpieczeń, niezwłocznie po dokonaniu weryfikacji zgłoszeń podróżnych, przekazuje Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu oraz właściwemu marszałkowi województwa:

- 1) informację dotyczącą wysokości wypłaconych tym podróżnym kwot z zabezpieczeń finansowych;
- 2) wyliczenie kwot brakujących na pokrycie kosztów i zwrotu wpłat w stosunku do każdego podróżnego.

2. Podmiot udzielający zabezpieczeń finansowych przekazuje także Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu zgłoszenia podróżnych, którzy nie otrzymali w całości pokrycia kosztów i zwrotu wpłat, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1.

3. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, niezwłocznie po otrzymaniu zgłoszeń podróżnych wraz z informacjami, o których mowa w ust. 1, wypłaca podróżnym należne kwoty, o czym informuje właściwego marszałka województwa oraz podmiot udzielający zabezpieczeń finansowych.

Rozdział 4

Zasady prowadzenia rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych i Centralnej Ewidencji Organizatorów Turystyki i Przedsiębiorców Ułatwiających Nabywanie Powiązanych Usług Turystycznych

Art. 22. 1. Do działalności w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz ułatwiania nabywania powiązanych usług turystycznych stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2023 r. poz. 221, 641, 803, 1414 i 2029) dotyczące regulowanej działalności gospodarczej oraz kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy.

2. Działalność w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz ułatwiania nabywania powiązanych usług turystycznych wymaga uzyskania wpisu do rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych, zwanego dalej „rejestrem”.

3. Przepis ust. 2 stosuje się do przedsiębiorców turystycznych, o których mowa w art. 8 ust. 1.

4. Przepis ust. 2 nie ma zastosowania do przedsiębiorców turystycznych, o których mowa w art. 8 ust. 2.

Art. 23. 1. Organem właściwym do prowadzenia rejestru jest marszałek województwa właściwy ze względu na siedzibę przedsiębiorcy turystycznego lub adres zamieszkania przedsiębiorcy turystycznego będącego osobą fizyczną, a w przypadku przedsiębiorcy zagranicznego, który utworzył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oddział, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2022 r. poz. 470), organem właściwym do prowadzenia rejestru jest marszałek województwa właściwy ze względu na siedzibę oddziału.

2. W przypadku przedsiębiorcy turystycznego nieposiadającego siedziby ani oddziału na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej organem właściwym do prowadzenia rejestru jest wybrany przez niego marszałek województwa.

Art. 24. 1. Wpisu do rejestru dokonuje się na wniosek przedsiębiorcy turystycznego, zawierający następujące dane:

- 1) firmę lub nazwę przedsiębiorcy turystycznego, jego siedzibę i adres, a w przypadku gdy przedsiębiorca turystyczny jest osobą fizyczną – adres zamieszkania;
- 2) numer identyfikacji podatkowej (NIP), jeśli posiada;

- 3) określenie rodzaju działalności;
- 4) określenie zakresu terytorialnego wykonywanej działalności;
- 5) wskazanie głównego miejsca wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru oraz oddziałów;
- 6) adres e-mail, jeśli posiada;
- 7) numer telefonu, jeśli posiada.

2. Do wniosku przedsiębiorca turystyczny dołącza poświadczoną za zgodność z oryginałem przez adwokata, radcę prawnego lub notariusza kopię lub oryginał gwarancji lub umowy, o której mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1–3, oraz oświadczenie następującej treści:

„Oświadczam, że:

- 1) dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych są kompletne i zgodne z prawdą;
- 2) znane mi są i spełniam warunki wykonywania działalności w zakresie organizowania imprez turystycznych lub ułatwiania nabywania powiązanych usług turystycznych, określone w ustawie z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych.”

3. Oświadczenie zawiera również:

- 1) firmę przedsiębiorcy turystycznego, jego siedzibę i adres, a w przypadku gdy przedsiębiorca turystyczny jest osobą fizyczną – adres zamieszkania;
- 2) oznaczenie miejsca i datę złożenia oświadczenia;
- 3) podpis przedsiębiorcy turystycznego lub osoby uprawnionej do reprezentowania tego przedsiębiorcy, ze wskazaniem imienia i nazwiska oraz pełnionej funkcji.

4. Przedsiębiorca turystyczny zamierzający wykonywać usługi wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a wszelkie wpłaty podróży tytułem wynagrodzenia za wykonane usługi przyjmować na turystyczny rachunek powierniczy, o którym mowa w art. 7 ust. 2 pkt 3, składa oświadczenie następującej treści: „Oświadczam, że imprezy turystyczne i powiązane usługi turystyczne będę wykonywał wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a wszelkie wpłaty podróży tytułem wynagrodzenia za wykonane usługi będę przyjmował wyłącznie na turystyczny rachunek powierniczy.” oraz oryginał lub poświadczoną za zgodność z oryginałem przez adwokata, radcę prawnego lub notariusza kopię umowy o turystyczny rachunek powierniczy.

4a. Marszałek województwa jest obowiązany dokonać wpisu przedsiębiorcy turystycznego do rejestru w terminie 7 dni od dnia wpływu do niego wniosku o wpis wraz z dokumentami, o których mowa w ust. 2 lub 4.

4b. Jeżeli marszałek województwa nie dokona wpisu w terminie, o którym mowa w ust. 4a, a od dnia wpływu do niego wniosku upłynęło 14 dni, przedsiębiorca turystyczny może rozpocząć działalność. Nie dotyczy to przypadku, gdy marszałek województwa wezwał przedsiębiorcę turystycznego do uzupełnienia wniosku o wpis nie później niż przed upływem 7 dni od dnia jego otrzymania. W takiej sytuacji termin, o którym mowa w zdaniu pierwszym, biegnie odpowiednio od dnia wpływu uzupełnienia wniosku o wpis.

4c. Marszałek województwa prostuje z urzędu wpis do rejestru zawierający niedokładności, błędy pisarskie lub inne oczywiste omyłki.

4d. W przypadku zmiany danych wpisanych do rejestru przedsiębiorca turystyczny składa wniosek o zmianę wpisu w rejestrze w terminie 14 dni od dnia, w którym nastąpiła zmiana tych danych.

5. Zaświadczenie o wpisie do rejestru obejmuje dane określone w ust. 1, z wyjątkiem adresu zamieszkania, jeżeli jest on inny niż adres, pod którym jest wykonywana działalność gospodarcza, adresu e-mail i numeru telefonu.

6. Rejestr jest jawny, z wyjątkiem adresu zamieszkania, jeżeli jest on inny niż adres, pod którym jest wykonywana działalność gospodarcza, adresu e-mail i numeru telefonu. Każdy może żądać udzielenia informacji objętych wpisem do rejestru przez złożenie zapytania w odniesieniu do konkretnych przedsiębiorców turystycznych.

7. Marszałek województwa udostępnia informacje zbiorcze zawarte w rejestrze:

- 1) na wnioski jednostek turystycznego samorządu gospodarczego, organizacji pozarządowych, do których zadań statutowych należy ochrona konsumenta, oraz powiatowych (miejskich) rzeczników konsumentów;
- 2) w celach naukowo-badawczych, bez wskazywania danych identyfikujących przedsiębiorców turystycznych.

8. Rejestr może być prowadzony w systemie teleinformatycznym obsługującym Centralną Ewidencję Organizatorów Turystyki i Przedsiębiorców Ułatwiających Nabywanie Powiązanych Usług Turystycznych, zwaną dalej „Ewidencją”.

9. Wydanie zaświadczenia, o którym mowa w ust. 5, następuje na wniosek. Zaświadczenie może zostać wydane, odpowiednio do wskazania wnioskodawcy, w postaci papierowej lub elektronicznej.

10. Wydruk aktualnych informacji o przedsiębiorcach turystycznych wpisanych do Ewidencji, sporządzony z wykorzystaniem funkcjonalności udostępnionej w systemie teleinformatycznym obsługującym Ewidencję, ma moc zrównaną z mocą dokumentów, o których mowa w ust. 9, wydawanych przez marszałków województw, jeżeli zawiera:

- 1) adres strony internetowej, na której zamieszczone są aktualne informacje o przedsiębiorcach turystycznych wpisanych do Ewidencji;
- 2) identyfikator pozwalający na potwierdzenie faktu sporządzenia tego wydruku przy użyciu funkcjonalności udostępnionej w systemie teleinformatycznym obsługującym Ewidencję oraz prawdziwości danych zawartych w tym wydruku w czasie jego sporządzenia.

11. Do zadań wykonywanych przez marszałka województwa związanych z prowadzeniem rejestru stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców oraz ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (Dz. U. z 2022 r. poz. 541), dotyczące prowadzenia rejestru działalności regulowanej.

Art. 25. 1. Minister właściwy do spraw turystyki prowadzi centralny punkt kontaktowy ułatwiający współpracę administracyjną i sprawowanie nadzoru nad organizatorami turystyki i przedsiębiorcami ułatwiającymi nabywanie powiązanych usług turystycznych, którzy prowadzą działalność w państwach członkowskich Unii Europejskiej lub w państwach, o których mowa w art. 8 ust. 2.

2. W przypadku wątpliwości co do zabezpieczenia na wypadek niewypłacalności danego przedsiębiorcy turystycznego minister właściwy do spraw turystyki samodzielnie lub na prośbę marszałka województwa, przez centralny punkt kontaktowy, o którym mowa w ust. 1, zwraca się o wyjaśnienie do państwa, w którym dany przedsiębiorca turystyczny posiada siedzibę.

3. Minister właściwy do spraw turystyki niezwłocznie udziela odpowiedzi na zapytania państw, o których mowa w ust. 1, o zabezpieczenia na wypadek niewypłacalności danego przedsiębiorcy turystycznego przez centralny punkt kontaktowy. Pierwszej odpowiedzi należy udzielić nie później niż w terminie 15 dni roboczych od dnia otrzymania zapytania.

4. Minister właściwy do spraw turystyki przez centralny punkt kontaktowy, o którym mowa w ust. 1, udostępnia wszelkie niezbędne informacje na temat wymogów dotyczących ochrony na wypadek niewypłacalności organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych oraz podmiotów zapewniających ochronę na wypadek ich niewypłacalności, a także udziela dostępu do Ewidencji.

Art. 26. 1. Organizator turystyki lub przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych jest obowiązany zawiadomić organ prowadzący rejestr o zmianie wpisu w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, polegającej na ujawnieniu informacji o zawieszeniu, przedłużeniu zawieszenia lub wznowieniu wykonywania działalności, w terminie 7 dni od dnia ujawnienia tej informacji.

1a. Organizator turystyki lub przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na podstawie przepisów dotyczących zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej.

2. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, nie zwalnia organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych z obowiązku wywiązania się z umów zawartych z podróżnymi w okresie przed zawieszeniem działalności.

3. Organ prowadzący rejestr z urzędu wykreśla, w drodze decyzji administracyjnej, organizatora turystyki lub przedsiębiorcę ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych z rejestru w przypadku braku zawiadomienia o zmianie wpisu w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego polegającej na ujawnieniu informacji o wznowieniu wykonywania działalności, po upływie okresu zawieszenia.

Art. 27. 1. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, w ramach Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego, tworzy i prowadzi system teleinformatyczny obsługujący Ewidencję.

2. System teleinformatyczny, o którym mowa w ust. 1, spełnia minimalne wymagania dla systemów teleinformatycznych oraz zapewnia interoperacyjność systemu na zasadach określonych w Krajowych Ramach Interoperacyjności.

3. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny udostępnia:

- 1) zestawienie stosowanych w oprogramowaniu interfejsowym systemu teleinformatycznego struktur dokumentów elektronicznych, formatów danych oraz protokołów komunikacyjnych i szyfrujących;
  - 2) testy akceptacyjne.
4. Rozwiązania, o których mowa w ust. 3 pkt 1, nie mogą wykraczać poza zakres minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych.

5. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny może nie udostępniać testów akceptacyjnych, jeżeli w oprogramowaniu interfejsowym mają być stosowane wyłącznie formaty danych oraz protokoły komunikacyjne i szyfrujące, o których mowa w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 18 pkt 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2023 r. poz. 57, 1123, 1234 i 1703).

6. Na podstawie informacji o dokonanych wpisach do rejestru przekazywanych w postaci elektronicznej przez marszałków województw minister właściwy do spraw turystyki na stronie internetowej obsługującego go urzędu udostępnia Ewidencję, którą prowadzi Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny.

7. Marszałek województwa wprowadza do Ewidencji dane, ich modyfikacje oraz dokonuje wykreślenia z Ewidencji na podstawie:

- 1) wpisu do rejestru lub zmiany tego wpisu;
- 2) dokumentów, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1–3;
- 3) decyzji administracyjnej o wykreśleniu przedsiębiorcy turystycznego z rejestru i o zakazie wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru przez okres 3 lat, wydawanych z urzędu;
- 4) decyzji administracyjnej o wykreśleniu przedsiębiorcy turystycznego z rejestru i o zakazie wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru przez okres 3 lat, wydawanych na wniosek Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego;
- 5) decyzji administracyjnej o wykreśleniu przedsiębiorcy turystycznego z rejestru w przypadku, o którym mowa w art. 26 ust. 3, wydawanych z urzędu;
- 6) decyzji administracyjnej o wykreśleniu przedsiębiorcy turystycznego z rejestru po uzyskaniu informacji z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo Krajowego Rejestru Sądowego o wykreśleniu przedsiębiorcy turystycznego, wydawanych z urzędu;
- 7) decyzji administracyjnej o wykreśleniu z rejestru przedsiębiorcy turystycznego posiadającego siedzibę w państwie, o którym mowa w art. 8 ust. 2;
- 8) decyzji administracyjnej o wykreśleniu przedsiębiorcy turystycznego z rejestru, wydawanych na wniosek przedsiębiorcy turystycznego w związku z zaprzestaniem wykonywania przez niego działalności objętej wpisem do rejestru;
- 9) decyzji administracyjnej o stwierdzeniu wykonywania działalności organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych bez wymaganego wpisu do rejestru i o zakazie wykonywania działalności organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych przez okres 3 lat;
- 10) zawiadomień o wszczęciu postępowania w sprawie wykreślenia z rejestru;
- 11) decyzji administracyjnej o umorzeniu postępowania w sprawie wykreślenia z rejestru;
- 12) zawiadomień o zawieszeniu, przedłużeniu zawieszenia lub wznowieniu przez przedsiębiorcę turystycznego wykonywania działalności organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych;
- 13) oświadczeń o niewypłacalności przedsiębiorcy turystycznego, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, lub wystąpienia marszałka województwa, o którym mowa w art. 13 ust. 2.

8. Marszałek województwa prostuje z urzędu wpis do Ewidencji zawierający niedokładności, błędy pisarskie lub inne oczywiste omyłki.

Art. 28. 1. W ramach Ewidencji prowadzi się katalogi przedsiębiorców turystycznych:

- 1) wykreślonych z rejestru z urzędu lub na wniosek Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego i objętych zakazem wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru;
- 2) wobec których stwierdzono wykonywanie działalności bez wymaganego wpisu do rejestru i objętych zakazem wykonywania działalności organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych przez okres 3 lat;

- 3) wobec których wszczęto postępowanie w sprawie wykreślenia z rejestru;
- 4) którzy złożyli oświadczenie o niewypłacalności lub w przypadku których marszałek województwa wystąpił o wypłatę środków z zabezpieczeń finansowych bez uzyskania tego oświadczenia.

2. Podstawą umieszczenia w katalogu, o którym mowa:

- 1) w ust. 1 pkt 1, jest skutecznie doręczona stronie decyzja administracyjna marszałka województwa o wykreśleniu z rejestru i o zakazie wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru;
- 2) w ust. 1 pkt 2, jest skutecznie doręczona stronie decyzja administracyjna marszałka województwa o stwierdzeniu wykonywania działalności bez wymaganego wpisu do rejestru i o zakazie wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru;
- 3) w ust. 1 pkt 3, jest skutecznie doręczone zawiadomienie w postaci papierowej lub elektronicznej o wszczęciu postępowania w sprawie wykreślenia z rejestru;
- 4) w ust. 1 pkt 4, jest złożenie marszałkowi województwa przez przedsiębiorcę turystycznego oświadczenia o niewypłacalności, o którym mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, lub wystąpienie marszałka województwa o wypłatę środków, o którym mowa w art. 13 ust. 2.

3. W katalogach, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, wskazuje się termin obowiązywania zakazu wykonywania działalności organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych.

4. Z katalogów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, wykreśla się przedsiębiorcę turystycznego po upływie terminu, o którym mowa w ust. 3.

5. Z katalogu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, wykreśla się przedsiębiorcę turystycznego z dniem, w którym decyzja administracyjna o wykreśleniu z rejestru i o zakazie wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru została skutecznie doręczona stronie albo decyzja administracyjna o umorzeniu postępowania w sprawie wykreślenia z rejestru stała się ostateczna.

6. Z katalogu, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, wykreśla się przedsiębiorcę turystycznego z dniem, w którym decyzja administracyjna o wykreśleniu z rejestru i o zakazie wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru została skutecznie doręczona stronie.

Art. 29. 1. Ewidencja jest jawna. Każdy może żądać udzielenia informacji objętych wpisem do Ewidencji przez złożenie zapytania w odniesieniu do konkretnych przedsiębiorców turystycznych.

2. Marszałek województwa ma prawo dostępu do informacji zawartych w Ewidencji, niezależnie od miejsca siedziby przedsiębiorcy turystycznego, a w przypadku gdy przedsiębiorca turystyczny jest osobą fizyczną – miejsca jego zamieszkania.

3. Minister właściwy do spraw turystyki posiada dostęp do informacji zawartych w Ewidencji i jest uprawniony do ich przetwarzania, a także może zobowiązać Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny do udostępnienia w terminie 3 dni roboczych określonych informacji z Ewidencji.

4. Informacje zbiorcze zawarte w Ewidencji udostępnia się:

- 1) na wnioski jednostek turystycznego samorządu gospodarczego, organizacji pozarządowych, do których zadań statutowych należy ochrona konsumenta, oraz powiatowych (miejskich) rzeczników konsumentów;
- 2) w celach naukowo-badawczych, bez wskazywania danych identyfikujących przedsiębiorców turystycznych.

5. Minister właściwy do spraw turystyki, w drodze rozporządzenia, określi organizację, szczegółowy sposób prowadzenia Ewidencji oraz tryb udzielania informacji o danych objętych wpisem, mając na względzie konieczność zapewnienia sprawnego procesu gromadzenia i aktualizacji danych zawartych w Ewidencji oraz ich bezpieczeństwa, a także uwzględniając dokumenty i dane, o których mowa w art. 27 ust. 7, na podstawie których dokonuje się wpisu do Ewidencji.

6. Minister właściwy do spraw turystyki w oparciu o dane udostępniane przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny w zakresie Ewidencji udostępnia i przekazuje informacje sektora publicznego w celu ponownego wykorzystywania zgodnie z ustawą z dnia 11 sierpnia 2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1524).

7. Minister właściwy do spraw turystyki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw instytucji finansowych, po zasięgnięciu opinii Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, określi, w drodze rozporządzenia, minimalną funkcjonalność systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 27 ust. 1, mając na względzie konieczność zapewnienia sprawnego procesu gromadzenia i aktualizacji oraz analizy danych zawartych w Ewidencji, a także konieczność zapewnienia bezpiecznego przesyłu i weryfikacji danych i informacji drogą teletransmisji danych.

Art. 30. 1. Minister właściwy do spraw turystyki oraz marszałek województwa są upoważnieni do kontroli prowadzonej przez przedsiębiorcę turystycznego działalności, w zakresie:

- 1) zgodności ze stanem faktycznym danych zawartych w oświadczeniu, o którym mowa w art. 24 ust. 2;
- 2) zgodności wykonywanej działalności z uzyskanym wpisem do rejestru;
- 3) przestrzegania warunków wykonywania działalności określonych ustawą, w szczególności w zakresie wysokości zabezpieczenia finansowego oraz wnoszenia składek na Turystyczny Fundusz Gwarancyjny;
- 4) zgodności wykonywanej działalności z zawartymi umowami agencyjnymi;
- 5) przestrzegania wobec podróżnych obowiązków informacyjnych, o których mowa w rozdziale 6.

2. Minister właściwy do spraw turystyki oraz marszałek województwa są upoważnieni do kontroli działalności w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz ułatwiania nabywania powiązanych usług turystycznych przez podmioty niezgłoszone do rejestru w zakresie niezbędnym do ustalenia, czy prowadzona działalność wymaga posiadania wpisu do rejestru.

3. Minister właściwy do spraw turystyki oraz marszałek województwa są upoważnieni do kontroli działalności agentów turystycznych i innych osób, zawierających z podróżnymi umowy o udział w imprezie turystycznej w imieniu organizatorów turystyki, w zakresie spełnienia przy zawieraniu tych umów obowiązków określonych ustawą.

4. Marszałek województwa jest upoważniony do kontroli zgodności działalności prowadzonej przez organizatorów turystyki lub przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych z przepisami art. 7, art. 8, art. 9 ust. 3 i 4 oraz art. 12 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1177/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. o prawach pasażerów podróżujących drogą morską i drogą wodną śródlądową oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz. Urz. UE L 334 z 17.12.2010, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1177/2010”.

5. Marszałek województwa jest upoważniony do kontroli zgodności działalności prowadzonej przez organizatorów turystyki lub przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych z przepisami art. 9, art. 10 ust. 2–5, art. 14 ust. 3 i 4 oraz art. 15 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 181/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. dotyczącego praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym i zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz. Urz. UE L 55 z 28.02.2011, str. 1), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 181/2011”.

6. Minister właściwy do spraw turystyki w przypadku stwierdzenia w wyniku kontroli, o której mowa w ust. 1–3, uchybień w sposobie wykonywania działalności, występuje do właściwego marszałka województwa o podjęcie stosownych działań.

6a. Marszałek województwa może wezwać przedsiębiorcę turystycznego do usunięcia uchybień stwierdzonych w wyniku kontroli w wyznaczonym terminie.

7. Marszałek województwa wydaje decyzje administracyjne o:

- 1) o wykreśleniu przedsiębiorcy turystycznego z rejestru i o zakazie wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru przez okres 3 lat – w przypadku gdy:
  - a) przedsiębiorca turystyczny złożył oświadczenie, o którym mowa w art. 24 ust. 2, niezgodne ze stanem faktycznym, lub
  - b) przedsiębiorca turystyczny nie usunął naruszeń warunków wymaganych do wykonywania działalności organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych w wyznaczonym przez marszałka województwa terminie, lub
  - c) stwierdzi rażące naruszenie przez przedsiębiorcę turystycznego warunków wykonywania działalności organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych, o których mowa w art. 31;
- 2) wykreśleniu przedsiębiorcy turystycznego z rejestru i o zakazie wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru przez okres 3 lat w przypadku rażącego naruszenia warunku wykonywania działalności, o którym mowa w art. 31 pkt 2, na wniosek Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, chyba że przed wydaniem decyzji administracyjnej przedsiębiorca ten spełni swoje obowiązki ustawowe;
- 3) wykreśleniu przedsiębiorcy turystycznego z rejestru w związku z zaprzestaniem przez niego wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru na wniosek tego przedsiębiorcy turystycznego, po uprzednim złożeniu przez niego deklaracji i opłaceniu należnych składek lub rat na Turystyczny Fundusz Gwarancyjny, Turystyczny Fundusz Pomocowy, o którym mowa w art. 15kc ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, lub Turystyczny Fundusz Zwrotów, o którym mowa w art. 15kb ust. 1 tej ustawy;
- 4) zakazie wykonywania działalności organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych przez okres 3 lat z urzędu i o stwierdzeniu wykonywania działalności organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych bez wymaganego wpisu do rejestru;

- 5) wykreśleniu przedsiębiorcy turystycznego z rejestru w przypadku, o którym mowa w art. 26 ust. 3, z urzędu;
- 6) wykreśleniu przedsiębiorcy turystycznego z rejestru po uzyskaniu informacji z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo Krajowego Rejestru Sądowego o wykreśleniu przedsiębiorcy turystycznego z urzędu;
- 7) wykreśleniu z rejestru przedsiębiorcy turystycznego posiadającego siedzibę w państwie, o którym mowa w art. 8 ust. 2;
- 8) umorzeniu postępowania w sprawie wykreślenia przedsiębiorcy turystycznego z rejestru na podstawie art. 105 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775 i 803).

8. Decyzje administracyjne, o których mowa w ust. 7 pkt 1, 2 i 4, podlegają natychmiastowemu wykonaniu.

9. Decyzja administracyjna, o której mowa w ust. 7 pkt 4, zawiera w szczególności datę stwierdzenia wykonywania działalności organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych bez wymaganego wpisu do rejestru.

9a. Przepisu ust. 7 pkt 4 nie stosuje się w przypadku wystąpienia sytuacji, o której mowa w art. 24 ust. 4b.

Art. 31. Rażącem naruszeniem warunków wykonywania działalności jest:

- 1) oferowanie lub sprzedaż imprez turystycznych lub powiązanych usług turystycznych bez uprzedniego zawarcia gwarancji lub umowy, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1 i 2, lub bez zawarcia umowy i złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 24 ust. 4;
- 2) uchylanie się, mimo wezwania, od obowiązku terminowego składania deklaracji lub opłacania należnych składek na Turystyczny Fundusz Gwarancyjny;
- 3) uchylanie się, mimo wezwania, od obowiązku prowadzenia wykazu umów;
- 4) zawieranie przez przedsiębiorcę turystycznego kolejnych umów o udział w imprezie turystycznej lub ułatwianie nabywania powiązanych usług turystycznych lub przyjmowanie od podróżnych wpłat na poczet tych umów mimo złożenia oświadczenia o niewypłacalności lub w przypadku wystąpienia przez marszałka województwa o wypłatę środków z zabezpieczeń finansowych bez tego oświadczenia, zgodnie z art. 13 ust. 2;
- 5) zawieranie umów, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1 i 2, na kwoty zabezpieczenia finansowego niższe niż minimalne wysokości sum gwarancji bankowych lub ubezpieczeniowych lub minimalne sumy gwarancyjne umów ubezpieczeń na rzecz podróżnych;
- 6) nieprzedłożenie, mimo wezwania, marszałkowi województwa aktualnego dokumentu, o którym mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1 lub 2;
- 7) wykonywanie działalności poza zakresem terytorialnym określonym we wpisie do rejestru;
- 8) przyjmowanie od podróżnych wpłat z pominięciem turystycznego rachunku powierniczego, mimo złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 24 ust. 4.

Art. 32. 1. Marszałek województwa, w drodze decyzji administracyjnej, wykreśla z rejestru przedsiębiorcę turystycznego wpisanego do rejestru występującego wobec podróżnych jako agent turystyczny, który dopuszcza się następujących uchybień:

- 1) w umowach zawieranych z podróżnymi nie wskazuje jednoznacznie właściwego organizatora turystyki, którego reprezentuje, lub
- 2) zawiera umowy o udział w imprezie turystycznej na rzecz przedsiębiorcy turystycznego, który wbrew takiemu obowiązkowi nie uzyskał wpisu do rejestru lub który nie posiada zabezpieczenia finansowego na wypadek niewypłacalności, lub
- 3) działa bez ważnej umowy agencyjnej lub przekracza jej zakres, lub
- 4) nie dopełnia wobec podróżnych obowiązków informacyjnych, o których mowa w rozdziale 6.

2. Przedsiębiorca turystyczny, o którym mowa w ust. 1, nie może uzyskać ponownego wpisu do rejestru przed upływem 3 lat od dnia, w którym została skutecznie doręczona stronie decyzja administracyjna o wykreśleniu z rejestru i o zakazie wykonywania działalności objętej wpisem.

3. Przedsiębiorcę turystycznego, który nie jest wpisany do rejestru, a występując wobec podróżnych jako agent turystyczny dopuszcza się uchybień, o których mowa w ust. 1, uznaje się za organizatora turystyki wykonującego działalność bez wymaganego wpisu do rejestru.

4. Agent turystyczny sprzedający lub oferujący do sprzedaży imprezy turystyczne utworzone przez organizatora turystyki nieposiadającego siedziby na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub państwa, o którym mowa w art. 8 ust. 2, podlega obowiązkowi, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1–4 i ust. 2, art. 13 ust. 1 oraz art. 48–52, chyba że wykaże, że organizator turystyki spełnia warunki określone w tych przepisach. Agent turystycznego, który nie realizuje tych obowiązków, uznaje się za organizatora turystyki wykonującego działalność bez wymaganego wpisu do rejestru.

Rozdział 5

Turystyczny Fundusz Gwarancyjny

Art. 33. 1. Turystyczny Fundusz Gwarancyjny, zwany dalej „Funduszem”, stanowi wyodrębniony rachunek w Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym, o którym mowa w rozdziale 7 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2277 i 2640 oraz z 2023 r. poz. 1123, 1394 i 1723).

2. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny zapewnia obsługę Funduszu.

Art. 34. 1. Środki Funduszu są gromadzone na wyodrębnionym rachunku bankowym Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego.

2. Środki Funduszu pochodzą:

- 1) z wpłat przedsiębiorców turystycznych, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 4;
- 2) z odsetek od środków pieniężnych gromadzonych na rachunku bankowym, o którym mowa w ust. 1;
- 3) z przychodów z lokat środków Funduszu;
- 4) ze środków uzyskanych przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny z pożyczek i kredytów na rzecz Funduszu;
- 5) z innych wpływów.

3. Lokaty środków Funduszu są dokonywane z zachowaniem jak najwyższego stopnia bezpieczeństwa, jakości i rentowności środków Funduszu, przy jednoczesnym zachowaniu ich płynności.

4. W przypadku niedoboru środków w Funduszu niezbędnych do jego właściwego funkcjonowania, w tym realizacji zadań, o których mowa w art. 20 ust. 3 i art. 21, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny może udzielić Funduszowi zwrotnego finansowania na warunkach odpowiadających stopie oprocentowania lokat uzyskiwanych przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny w danym okresie, przy uwzględnieniu bezpieczeństwa i płynności środków Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego. Wysokość zwrotnego finansowania udzielonego przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny na rzecz Funduszu nie może przekroczyć wysokości 5% wartości lokat funduszu statutowego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w okresie finansowania do jednego roku.

4a. Jeżeli wysokość zwrotnego finansowania udzielonego przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny na rzecz Funduszu, nie wystarcza w całości na pokrycie kosztów niezbędnych do właściwego funkcjonowania Funduszu, w tym realizacji zadań, o których mowa w art. 20 ust. 3 i art. 21, Bank Gospodarstwa Krajowego może udzielić Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu kredytu na indywidualnie ustalonych warunkach, maksymalnie do wysokości środków zgromadzonych na wyodrębnionym rachunku, o którym mowa w ust. 1, na dzień wejścia w życie ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

4b. Udzielenie kredytu, o którym mowa w ust. 4a, możliwe jest jedynie w okresie obowiązywania ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, przy czym okres spłaty zobowiązania Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego będzie nie dłuższy niż 10 lat.

5. Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu przysługuje prawo dochodzenia od przedsiębiorcy turystycznego zwrotu wypłaconych kwot, o których mowa w art. 20 ust. 3 i art. 21, w przypadku gdy po:

- 1) złożeniu oświadczenia o niewypłacalności, o którym mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, albo
  - 2) wystąpieniu przez marszałka województwa o wypłatę środków z zabezpieczeń finansowych zgodnie z art. 13 ust. 2
- przedsiębiorca turystyczny w dalszym ciągu wykonuje działalność organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych.

6. Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu przysługuje roszczenie do masy upadłości organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych o zwrot wypłaconych środków, o których mowa w art. 35 ust. 1.

7. Wierzytelności, o których mowa w ust. 5, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny może zgłaszać syndykowi do czasu prawomocnego wykonania planów podziału funduszu masy upadłościowej.

Art. 35. 1. Środki Funduszu przeznacza się na pokrycie kosztów i zwrot wpłat, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, w przypadku gdy środki finansowe pochodzące z zabezpieczeń finansowych okażą się niewystarczające.

2. Ze środków Funduszu dokonuje się spłaty kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 34 ust. 2 pkt 4, wraz z odsetkami i innymi kosztami obsługi kredytów i pożyczek. Spłata kredytów i pożyczek nie może być dokonywana ze środków Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego innych niż zgromadzone na rachunku, o którym mowa w art. 34 ust. 1.

3. Ze środków Funduszu pokrywa się koszty związane z realizacją wypłat z Funduszu, o których mowa w ust. 1, oraz koszty jego obsługi przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny. Roszczenia i zobowiązania Funduszu nie mogą być pokrywane ze środków Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego innych niż zgromadzone na rachunku, o którym mowa w art. 34 ust. 1.

Art. 36. 1. Składka na Fundusz jest naliczana w wysokości nie wyższej niż 30 zł od każdego podróżnego z tytułu zawartej umowy o udział w imprezie turystycznej lub z tytułu każdej usługi wykonywanej przez przedsiębiorcę ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych i opłaconej przez podróżnego.

2. Składka jest należna z dniem zawarcia umowy lub z dniem dokonania płatności przez podróżnego na rzecz organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych, jeżeli jest on wcześniejszy niż dzień zawarcia umowy.

3. W przypadku umów generalnych za dzień, w którym powstaje należność na Fundusz, uważa się dzień doręczenia w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku do organizatora turystyki lub do przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych zlecenia określającego w szczególności miejsce docelowe, sposób i środek transportu, jeśli przewóz jest objęty umową, oraz liczbę osób, które będą korzystały odpowiednio z imprezy turystycznej lub powiązanych usług turystycznych.

4. Składka przekazana na Fundusz nie podlega zwrotowi. W przypadku:

- 1) składki odprowadzonej lub należnej do odprowadzenia w danym miesiącu za podróżnego, którego impreza turystyczna lub usługa w ramach powiązanych usług turystycznych została odwołana przez organizatora turystyki lub przedsiębiorcę ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych z powodu niewystarczającej liczby zgłoszeń, jeżeli realizacja usług była uzależniona od liczby zgłoszeń,
- 2) zmiany liczby podróżnych, miejsca realizacji imprezy turystycznej lub usługi turystycznej w ramach powiązanych usług turystycznych, rodzaju zapewnianego środka transportu oraz rozwiązania umowy lub odstąpienia od umowy przez podróżnego

– składka podlega zarachowaniu na poczet następnych należnych do przekazania składek.

5. Zwrot wpłat przekazanych na Fundusz jest dopuszczalny wyłącznie w przypadku:

- 1) gdy przedsiębiorca turystyczny został wykreślony z rejestru w związku z zaprzestaniem wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru i złożył wszystkie wymagane deklaracje oraz odprowadził należne składki w okresie wykonywania działalności, a odprowadzone składki nie podlegają dalszemu zarachowaniu;
- 2) dokonania ich w kwocie przewyższającej wysokość zobowiązania określonego w deklaracji składanej do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego;
- 3) dokonania ich przez podmiot niezobowiązany względem Funduszu.

6. Przedsiębiorca turystyczny w przypadku, o którym mowa:

- 1) w ust. 5 pkt 1, może wystąpić do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego o zwrot składek niepodlegających dalszemu zarachowaniu, nie później niż w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja administracyjna właściwego marszałka województwa o wykreśleniu z rejestru w związku z zaprzestaniem wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru stała się ostateczna;
- 2) w ust. 5 pkt 2 lub 3, może wystąpić do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego o zwrot wpłaty, nie później niż w terminie 30 dni od dnia, w którym dokonał wpłaty.

7. Roszczenia o zwrot wpłat, o których mowa w ust. 5, przedawniają się z upływem 3 lat.

8. We wniosku do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego o zwrot wpłat należy wykazać kwotę mającą podlegać zwrotowi. Do wniosku dołącza się:

- 1) kopię ostatecznej decyzji administracyjnej właściwego marszałka województwa o wykreśleniu z rejestru w związku z zaprzestaniem wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru wraz z wykazem umów, z których wynikają składki podlegające zwrotowi w przypadku, o którym mowa w ust. 5 pkt 1;
- 2) korektę złożonej deklaracji wraz z wykazem umów, z których wynikają składki podlegające zwrotowi w przypadku, o którym mowa w ust. 5 pkt 2;
- 3) dokumenty, z których wynika brak zobowiązania względem Funduszu w przypadku, o którym mowa w ust. 5 pkt 3.

9. Minister właściwy do spraw turystyki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw instytucji finansowych, po zasięgnięciu opinii Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość składki na Fundusz, w zależności od charakteru wykonywanej działalności, rodzaju usługi, miejsca realizacji imprezy turystycznej lub powiązanej usługi turystycznej, sposobu transportu i rodzaju zapewnianego środka transportu, uwzględniając konieczność zapewnienia właściwej ochrony i bezpieczeństwa podróżnym i mając na względzie potrzeby finansowe Funduszu związane z realizacją zadań wynikających z ustawy, przy czym minimalna stawka może być określona na poziomie 0 zł.

Art. 37. 1. Przedsiębiorcy turystyczni obowiązani do dokonywania wpłat składek na Fundusz w należnej wysokości bez wezwania:

- 1) obliczają kwotę należną z tytułu składki na Fundusz za okres jednego miesiąca i przekazują tę kwotę oraz
- 2) składają do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego deklaracje, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 4

– w terminie do 21. dnia miesiąca następującego po danym okresie.

1a.³⁾ Deklaracje, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 4, składane są za pośrednictwem systemu teleinformatycznego prowadzonego przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, o którym mowa w art. 15ka ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

1b.³⁾ Przedsiębiorca, który złożył marszałkowi województwa oświadczenie o niewypłacalności, o którym mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, nie jest obowiązany do składania deklaracji, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 4. W takim przypadku obowiązek ten wygasa z początkiem miesiąca następującego po miesiącu, w którym złożono takie oświadczenie.

2.⁴⁾ W przypadku niewykonania obowiązku terminowego złożenia deklaracji lub opłacania należnych składek Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny wzywa pisemnie organizatora turystyki lub przedsiębiorcę ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych do wykonania obowiązków określonych w ust. 1 w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny jest uprawniony do dochodzenia należnych składek wraz z odsetkami. Wezwanie jest wysyłane do wiadomości właściwego marszałka województwa.

2.⁵⁾ W przypadku niewykonania albo nienależytego wykonania obowiązku terminowego złożenia deklaracji lub opłacania należnych składek Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny wzywa za pośrednictwem systemu teleinformatycznego prowadzonego przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, o którym mowa w art. 15ka ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, organizatora turystyki lub przedsiębiorcę ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych do wykonania obowiązków określonych w ust. 1 w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia wprowadzenia wezwania do systemu teleinformatycznego. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny jest uprawniony do dochodzenia należnych składek wraz z odsetkami. Wezwanie jest przekazywane do wiadomości właściwego marszałka województwa.

3. W przypadku niedochowania terminu określonego w wezwaniu, o którym mowa w ust. 2, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny występuje do właściwego marszałka województwa z wnioskiem o wydanie decyzji administracyjnej, o której mowa w art. 30 ust. 7 pkt 2.

4. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny gromadzi i przetwarza dane zawarte w deklaracji, o której mowa w art. 7 ust. 1 pkt 4, w celu weryfikacji prawidłowości wysokości odprowadzanych składek, o których mowa w ust. 1 pkt 1, prowadzenia analiz, oceny ryzyka i adekwatności posiadanych środków.

5. Minister właściwy do spraw turystyki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw instytucji finansowych, po zasięgnięciu opinii Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, określi, w drodze rozporządzenia, wzór deklaracji, o której mowa w art. 7 ust. 1 pkt 4, mając na względzie umożliwienie identyfikacji przedsiębiorcy turystycznego obowiązane do dokonywania wpłat składek na Fundusz w należnej wysokości, a także zapewnienie możliwości weryfikacji wysokości składki.

6. (uchylony)⁶⁾

³⁾ Dodany przez art. 39 pkt 1 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w celu uproszczenia procedur administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. poz. 2185), która weszła w życie z dniem 10 listopada 2022 r.

⁴⁾ W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 5.

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 11 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczania niektórych skutków kradzieży tożsamości (Dz. U. poz. 1394); wejdzie w życie z dniem 1 lipca 2024 r.

⁶⁾ Przez art. 39 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 38. 1. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, w terminie 30 dni od ostatniego dnia każdego kwartału, przekazuje kwartalną informację o stanie środków Funduszu i ich wykorzystaniu ministrowi właściwemu do spraw turystyki oraz ministrowi właściwemu do spraw instytucji finansowych.

2. Minister właściwy do spraw turystyki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, zakres kwartalnej informacji, o której mowa w ust. 1, uwzględniając wymogi kompletności informacji dotyczących funkcjonowania Funduszu.

Rozdział 6

Obowiązki informacyjne wobec podróżnych oraz umowa o udział w imprezie turystycznej

Art. 39. 1. Organizator turystyki, przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych oraz agent turystyczny, w przypadku gdy impreza turystyczna jest sprzedawana za jego pośrednictwem, przed zawarciem umowy udzielają podróżnym standardowych informacji za pośrednictwem odpowiedniego standardowego formularza informacyjnego.

2. Jeżeli dany rodzaj powiązanych usług turystycznych nie jest objęty standardowym formularzem informacyjnym, przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych udziela podróżnemu w jasny, zrozumiały i widoczny sposób informacji dotyczących:

- 1) objęcia ochroną na wypadek niewypłacalności;
- 2) wyłącznej odpowiedzialności za należyte, zgodne z umową wykonanie swojej usługi przez każdego usługodawcę z osobna;
- 3) niestosowania do powiązanych usług turystycznych przepisów ustawy, które dotyczą wyłącznie imprez turystycznych.

3. Standardowy formularz informacyjny:

- 1) do umów o udział w imprezie turystycznej, jeżeli jest możliwe użycie hiperłącza, jest określony w załączniku nr 1 do ustawy;
- 2) do umów o udział w imprezie turystycznej, jeżeli nie jest możliwe użycie hiperłącza, jest określony w załączniku nr 2 do ustawy;
- 3) w przypadku gdy organizator turystyki przekazuje dane innemu przedsiębiorcy turystycznemu, zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. e, jest określony w załączniku nr 3 do ustawy;
- 4) w przypadku gdy przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych online w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 jest przewoźnikiem sprzedającym bilet w obie strony, jest określony w załączniku nr 4 do ustawy;
- 5) w przypadku gdy przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych online w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 jest przedsiębiorcą turystycznym innym niż przewoźnik sprzedający bilet w obie strony, jest określony w załączniku nr 5 do ustawy;
- 6) w przypadku powiązanych usług turystycznych w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1, gdy umowy są zawierane w równoczesnej fizycznej obecności przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych, innego niż przewoźnik sprzedający bilet w obie strony, i podróżnego, jest określony w załączniku nr 6 do ustawy;
- 7) w przypadku gdy przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych online w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 2 jest przewoźnikiem sprzedającym bilet w obie strony, jest określony w załączniku nr 7 do ustawy;
- 8) w przypadku gdy przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych online w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 2 jest przedsiębiorcą turystycznym innym niż przewoźnik sprzedający bilet w obie strony, jest określony w załączniku nr 8 do ustawy.

4. Przepisy ust. 1 i 2 mają zastosowanie również do przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych, nieposiadających siedziby na terytorium Unii Europejskiej lub państwa, o którym mowa w art. 8 ust. 2, którzy kierują swoją działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 40. 1. Organizator turystyki lub agent turystyczny, w przypadku gdy impreza turystyczna jest sprzedawana za jego pośrednictwem, udziela podróżnemu, zanim podróżny ten zwiąże się jakkolwiek umową o udział w imprezie turystycznej lub odpowiadającą jej ofertą, następujących informacji:

- 1) dotyczących głównych właściwości usług turystycznych:
  - a) miejsce pobytu, trasę i czas trwania imprezy, w tym co najmniej przybliżoną datę początkową i końcową oraz liczbę noclegów zapewnianych w trakcie imprezy turystycznej,
  - b) rodzaj, klasę, kategorię lub charakter środka transportu, a także informacje dotyczące przejazdów, w szczególności czas i miejsce wyjazdów oraz postojów, a jeżeli dokładny czas nie został jeszcze określony – o przybliżonym czasie wyjazdu i powrotu,

- c) położenie, rodzaj i kategorię obiektu zakwaterowania, według przepisów kraju pobytu,
  - d) liczbę i rodzaj posiłków,
  - e) szczegółowy program zwiedzania, wycieczki lub inne usługi uwzględnione w cenie imprezy turystycznej,
  - f) czy jakiegokolwiek usługi turystyczne będą świadczone w grupie, oraz – jeśli to możliwe – o przybliżonej liczebności grupy,
  - g) informację o wymaganiach językowych, w przypadku gdy skorzystanie przez podróżnego z niektórych usług turystycznych będzie zależało od skutecznej komunikacji ustnej,
  - h) informację o dostępności usług turystycznych dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej, a także, na wniosek podróżnego, dokładne informacje na temat możliwości ich dostosowania do jego potrzeb;
- 2) kwotę lub procentowy udział przedpłaty w cenie imprezy turystycznej i termin jej wniesienia oraz termin zapłaty całej ceny, a także sposób dokonania zapłaty oraz wskazanie, jeśli wpłata jest przyjmowana na turystyczny rachunek powierniczy;
  - 3) cenę imprezy turystycznej łącznie z podatkami oraz w razie potrzeby z wszelkimi dodatkowymi opłatami i innymi kosztami lub – jeśli nie można zasadnie oczekiwać, aby koszty te zostały obliczone przed zawarciem umowy o udział w imprezie turystycznej – informację o rodzaju dodatkowych kosztów, którymi podróżny może zostać obciążony;
  - 4) minimalną liczbę osób wymaganych, aby impreza turystyczna się odbyła;
  - 5) termin powiadomienia podróżnego na piśmie o ewentualnym odwołaniu imprezy turystycznej z powodu niewystarczającej liczby zgłoszeń, jeśli jej realizacja jest uzależniona od liczby zgłoszeń;
  - 6) informację o prawie do rozwiązania przez podróżnego umowy o udział w imprezie turystycznej w każdym momencie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej za stosowną opłatą oraz jej wysokości;
  - 7) ogólne informacje o obowiązujących przepisach paszportowych, wizowych i sanitarnych oraz o wymaganiach zdrowotnych dotyczących udziału w imprezie turystycznej;
  - 8) nazwę handlową i adres organizatora turystyki lub agenta turystycznego, a także ich numery telefonów lub adresy poczty elektronicznej;
  - 9) informację o ubezpieczeniach obowiązkowych lub dobrowolnym ubezpieczeniu na pokrycie kosztów rozwiązania przez podróżnego umowy o udział w imprezie turystycznej lub kosztów świadczenia pomocy, w tym kosztów powrotu do kraju w razie wypadku, choroby lub śmierci.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, są przekazywane w sposób jasny, zrozumiały i widoczny i nie mogą wprowadzać podróżnego w błąd. Jeżeli są udostępniane w postaci papierowej – są czytelne.

3. Organizator turystyki lub agent turystyczny, przed zawarciem umowy o udział w imprezie turystycznej, informuje podróżnego w sposób jasny, zrozumiały i widoczny o każdej zmianie informacji wymienionych w ust. 1.

4. W przypadku imprez turystycznych, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. e, organizator turystyki i przedsiębiorca turystyczny, któremu przekazywane są dane, zapewniają – każdy z osobna – udzielenie podróżnemu, zanim zawrze on umowę, informacji, o których mowa w ust. 1, w zakresie, w jakim dotyczy to oferowanych przez nich usług turystycznych. Organizator turystyki udziela także informacji za pośrednictwem formularza określonego w załączniku nr 3 do ustawy.

5. Jeżeli przed zawarciem umowy o udział w imprezie turystycznej nie zostały zrealizowane obowiązki informacyjne dotyczące dodatkowych opłat lub innych kosztów, o których mowa w ust. 1 pkt 3, podróżny nie ponosi tych opłat lub kosztów.

6. W przypadku umów o udział w imprezie turystycznej zawieranych przez telefon organizator turystyki oraz agent turystyczny udziela podróżnemu informacji zawartych w ust. 1 i w załączniku nr 2 do ustawy.

Art. 41. Ciężar dowodu w zakresie realizacji obowiązków informacyjnych spoczywa na przedsiębiorcy turystycznym.

Art. 42. 1. Umowa o udział w imprezie turystycznej jest sporządzana w sposób prosty, zrozumiały i czytelny.

2. W chwili zawarcia umowy o udział w imprezie turystycznej lub niezwłocznie po jej zawarciu organizator turystyki lub agent turystyczny udostępnia podróżnemu na trwałym nośniku kopię tej umowy lub potwierdzenie jej zawarcia.

3. Podróżny jest uprawniony do żądania kopii umowy o udział w imprezie turystycznej w postaci papierowej, jeżeli umowa ta została zawarta w jednoczesnej fizycznej obecności stron.

4. Umowa o udział w imprezie turystycznej lub potwierdzenie jej zawarcia zawiera pełną treść uzgodnień, w tym informacje, o których mowa w art. 40 ust. 1, oraz:

- 1) imię i nazwisko lub nazwę i dane kontaktowe (adres, numer telefonu, adres poczty elektronicznej) osoby reprezentującej organizatora turystyki lub pilota wycieczek odpowiedzialnego za przebieg imprezy turystycznej;
- 2) nazwę podmiotu zapewniającego ochronę na wypadek niewypłacalności w formie, o której mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1–3, i jego dane kontaktowe, w tym adres;
- 3) informacje dotyczące prawa do przeniesienia przez podróżnego uprawnień i przejęcia obowiązków, o którym mowa w art. 43 ust. 1;
- 4) wymagania specjalne, o których podróżny powiadomił organizatora turystyki i na które strony umowy o udział w imprezie turystycznej wyraziły zgodę;
- 5) informację na temat dostępnych wewnętrznych procedur rozpatrywania skarg oraz metod pozasądowego rozwiązywania sporów konsumenckich, o których mowa w ustawie z dnia 23 września 2016 r. o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich (Dz. U. poz. 1823), oraz odpowiednio podmiotów uprawnionych do prowadzenia postępowania w sprawie pozasądowego rozwiązywania sporów konsumenckich, którym podlega przedsiębiorca turystyczny, oraz na temat platformy internetowego systemu rozstrzygania sporów zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 524/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie internetowego systemu rozstrzygania sporów konsumenckich oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE (rozporządzenie w sprawie ODR w sporach konsumenckich) (Dz. Urz. UE L 165 z 18.06.2013, str. 1);
- 6) informację o tym, że podróżny ma obowiązek poinformować o wszelkich niezgodnościach stwierdzonych w trakcie realizacji imprezy turystycznej;
- 7) informacje umożliwiające bezpośredni kontakt z osobą w wieku poniżej 18 lat lub z osobą odpowiedzialną za taką osobę w miejscu jej pobytu, jeżeli na podstawie umowy o udział w imprezie turystycznej obejmującej zakwaterowanie podróżują osoby w wieku poniżej 18 lat, którym nie towarzyszy rodzic ani inna upoważniona osoba;
- 8) informacje o tym, że organizator turystyki jest:
  - a) odpowiedzialny za należyte wykonanie wszystkich usług turystycznych objętych umową o udział w imprezie turystycznej,
  - b) obowiązany do udzielenia pomocy, o której mowa w art. 52.

5. Informacje, o których mowa w art. 40 ust. 1 pkt 1–6, stanowią integralny element umowy o udział w imprezie turystycznej i nie podlegają zmianie, chyba że strony umowy postanowią inaczej, albo w przypadkach określonych w art. 45 ust. 2 lub art. 46 ust. 1.

6. Postanowienia umów zawartych z podróżnymi oraz oświadczenia organizatora turystyki, jak i przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych zmierzające do wyłączenia lub ograniczenia odpowiedzialności określonej w ustawie są nieważne.

7. Organizatorzy turystyki, organizujący imprezy turystyczne za granicą, zawierają na rzecz podróżnych umowy ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia.

8. Organizatorzy turystyki i przedsiębiorcy ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych wydają podróżnemu wpłacającemu całość lub część należności z tytułu zawartej umowy pisemne potwierdzenie posiadania zabezpieczeń finansowych oraz odprowadzania składek na Fundusz, o których mowa w art. 7 ust. 2, ze wskazaniem sposobu ubiegania się o wypłatę środków z tych zabezpieczeń w przypadkach określonych ustawą.

9. W przypadku imprez turystycznych, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. e, przedsiębiorca turystyczny, któremu są przekazywane dane, informuje organizatora turystyki o zawarciu umowy prowadzącej do powstania imprezy turystycznej. Przedsiębiorca turystyczny udostępnia organizatorowi turystyki informacje niezbędne do wypełnienia jego obowiązków jako organizatora turystyki. Niezwłocznie po uzyskaniu przez organizatora turystyki informacji, że została utworzona impreza turystyczna, udostępnia on podróżnemu na trwałym nośniku informacje, o których mowa w ust. 4.

10. Informacje, o których mowa w ust. 4 i 8, są przekazywane podróżnemu w sposób jasny, zrozumiały i widoczny.

11. Przed rozpoczęciem imprezy turystycznej organizator turystyki dostarcza podróżnemu niezbędne pokwitowania, vouchery i bilety oraz informacje o planowanym czasie wyjazdu i – w stosownych przypadkach – terminie odprawy, a także o planowanych godzinach przystanków pośrednich, połączeń transportowych i przyjazdu.

12. Podróżny, który zawarł umowę poza lokalem przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz. U. z 2020 r. poz. 287, z 2021 r. poz. 2105, z 2022 r. poz. 2337 i 2581 oraz z 2023 r. poz. 1285), otrzymuje kopię lub potwierdzenie zawarcia umowy o udział w imprezie turystycznej w postaci papierowej lub, jeżeli wyrazi na to zgodę, na innym trwałym nośniku.

Art. 43. 1. Podróżny może bez zgody organizatora turystyki przenieść na osobę spełniającą warunki udziału w imprezie turystycznej wszystkie przysługujące mu z tytułu umowy o udział w imprezie turystycznej uprawnienia, jeżeli jednocześnie osoba ta przejmuje wszystkie wynikające z tej umowy obowiązki.

2. Przeniesienie uprawnień i przejęcie obowiązków, o których mowa w ust. 1, jest skuteczne wobec organizatora turystyki, jeżeli podróżny zawiadomi go o tym na trwałym nośniku w rozsądnym terminie. Zawiadomienie złożone nie później niż 7 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej uważa się w każdym przypadku za złożone w rozsądnym terminie.

3. Jeżeli przeniesienie uprawnień i przejęcie obowiązków, o których mowa w ust. 1, będzie wiązać się dla organizatora turystyki z dodatkowymi kosztami, żądając ich zapłaty ma on obowiązek wykazać je podróżnemu. Koszty te muszą być zasadne i nie mogą przekraczać rzeczywistych kosztów poniesionych przez organizatora turystyki na skutek przeniesienia umowy o udział w imprezie turystycznej.

4. Za nieuiszczoną część ceny imprezy turystycznej oraz koszty poniesione przez organizatora turystyki w wyniku zmiany podróżnego uczestniczącego w imprezie turystycznej podróżny i osoba przejmująca jego uprawnienia odpowiadają solidarnie.

Art. 44. Organizator turystyki przed rozpoczęciem imprezy turystycznej może dokonać jednostronnie zmiany warunków umowy o udział w imprezie turystycznej wyłącznie w przypadkach określonych w art. 45 ust. 1 i 2 lub w art. 46 ust. 1.

Art. 45. 1. Po zawarciu umowy o udział w imprezie turystycznej podwyższenie ceny jest możliwe wyłącznie, gdy w umowie wyraźnie zastrzeżono taką możliwość oraz gdy stanowi ona, że podróżny ma prawo do obniżki ceny, o której mowa w ust. 5.

2. Umowa o udział w imprezie turystycznej określa, w jaki sposób będą obliczane zmiany cen. Podwyższenie cen jest możliwe wyłącznie jako bezpośredni skutek zmiany:

- 1) ceny przewozów pasażerskich wynikających ze zmiany kosztów paliwa lub innych źródeł zasilania;
- 2) wysokości podatków lub opłat od usług turystycznych objętych umową o udział w imprezie turystycznej, nałożonych przez podmioty, które nie biorą bezpośredniego udziału w realizacji imprezy turystycznej, w tym podatków turystycznych, opłat lotniskowych lub opłaty za wejście na pokład i zejście na ląd w portach oraz na lotniskach;
- 3) kursów walut mających znaczenie dla danej imprezy turystycznej.

3. Cena ustalona w umowie o udział w imprezie turystycznej nie może być podwyższona w okresie 20 dni przed datą rozpoczęcia imprezy turystycznej.

4. Organizator turystyki powiadamia podróżnego na trwałym nośniku, w sposób jasny i zrozumiały, o zmianie ceny oraz uzasadnia podwyżkę i wskazuje sposób jej obliczenia.

5. Jeżeli umowa o udział w imprezie turystycznej przewiduje możliwość podwyższenia ceny, podróżny ma prawo do obniżki ceny odpowiadającej obniżeniu kosztów, o których mowa w ust. 2, które nastąpiło po zawarciu umowy, a przed rozpoczęciem imprezy turystycznej.

6. W przypadku obniżenia ceny organizator turystyki może odliczyć od zwrotu należnego podróżnemu rzeczywiste koszty obsługi. Na żądanie podróżnego organizator turystyki przedstawia dowód poniesionych kosztów obsługi.

Art. 46. 1. Organizator turystyki przed rozpoczęciem imprezy turystycznej może dokonać jednostronnie zmiany warunków umowy o udział w imprezie turystycznej także w przypadku, gdy łącznie spełnia następujące warunki:

- 1) zastrzegł sobie prawo do tego w umowie;
- 2) zmiana jest nieznaczna;
- 3) poinformuje podróżnego o zmianie w sposób jasny, zrozumiały i widoczny, na trwałym nośniku.

2. Organizator turystyki, który przed rozpoczęciem imprezy turystycznej:

- 1) jest zmuszony zmienić główne właściwości usług turystycznych, o których mowa w art. 40 ust. 1 pkt 1, lub
- 2) nie może spełnić specjalnych wymagań, o których mowa w art. 42 ust. 4 pkt 4, lub
- 3) proponuje podwyższenie ceny przekraczające 8% całkowitej ceny imprezy turystycznej zgodnie z art. 45 ust. 2

– niezwłocznie powiadamia o tym podróżnego na trwałym nośniku. Organizator turystyki może jednocześnie zaoferować podróżnemu zastępczą imprezę turystyczną, w miarę możliwości o tej samej lub wyższej jakości.

3. W powiadomieniu, o którym mowa w ust. 2, organizator turystyki w sposób jasny, zrozumiały i widoczny informuje podróżnego o:

- 1) zmianach warunków umowy o udział w imprezie turystycznej oraz o ewentualnym wpływie tych zmian na cenę;
- 2) rozsądnym terminie, w którym podróżny poinformuje organizatora o swojej decyzji, o której mowa w ust. 4;
- 3) odstąpieniu od umowy o udział w imprezie turystycznej za zwrotem wszystkich wniesionych wpłat i bez obowiązku wniesienia opłaty za odstąpienie od umowy w przypadku braku odpowiedzi podróżnego w terminie, o którym mowa w pkt 2;
- 4) zastępczej imprezie turystycznej oraz jej cenie, jeśli jest oferowana.

4. Podróżny w terminie wyznaczonym przez organizatora turystyki informuje go, że:

- 1) przyjmuje proponowaną zmianę umowy o udział w imprezie turystycznej albo
- 2) odstępuje od umowy o udział w imprezie turystycznej za zwrotem wszystkich wniesionych wpłat i bez obowiązku wniesienia opłaty za odstąpienie, albo
- 3) odstępuje od umowy o udział w imprezie turystycznej oraz przyjmuje zastępczą imprezę turystyczną.

5. Jeżeli zmiany umowy o udział w imprezie turystycznej lub zastępcza impreza turystyczna, o których mowa w ust. 3, prowadzą do obniżenia jakości lub kosztów imprezy turystycznej, podróżny jest uprawniony do odpowiedniego obniżenia ceny.

6. W przypadku gdy umowa o udział w imprezie turystycznej zostanie rozwiązana zgodnie z ust. 3 pkt 3 albo ust. 4 pkt 2, organizator turystyki nie później niż w terminie 14 dni od dnia rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej zwraca wpłaty dokonane przez podróżnego lub w jego imieniu. Podróżny jest zwolniony od wniesienia opłaty za odstąpienie od umowy o udział w imprezie turystycznej. Przepisy art. 50 ust. 2–8 stosuje się odpowiednio.

Art. 47. 1. Podróżny może odstąpić od umowy o udział w imprezie turystycznej w każdym czasie przed jej rozpoczęciem.

2. Podróżny może zostać zobowiązany do zapłacenia odpowiedniej i uzasadnionej opłaty za odstąpienie od umowy o udział w imprezie turystycznej na rzecz organizatora turystyki. W przypadku nieokreślenia w umowie o udział w imprezie turystycznej opłat za odstąpienie od umowy o udział w imprezie turystycznej wysokość tej opłaty odpowiada cenie imprezy turystycznej pomniejszonej o zaoszczędzone koszty lub wpływy z tytułu alternatywnego wykorzystania danych usług turystycznych. Na żądanie podróżnego organizator turystyki uzasadnia wysokość opłat za odstąpienie od umowy o udział w imprezie turystycznej.

3. W umowie o udział w imprezie turystycznej może zostać wskazana opłata za odstąpienie od umowy o udział w imprezie turystycznej w wysokości zależnej od tego, w jakim czasie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej doszło do odstąpienia od umowy o udział w imprezie turystycznej, od spodziewanych oszczędności kosztów oraz spodziewanego dochodu z tytułu alternatywnego wykorzystania danych usług turystycznych. Opłata podlega potrąceniu z wpłaty dokonanej przez podróżnego.

4. Podróżny może odstąpić od umowy o udział w imprezie turystycznej przed rozpoczęciem imprezy turystycznej bez ponoszenia opłaty za odstąpienie w przypadku wystąpienia nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności występujących w miejscu docelowym lub jego najbliższym sąsiedztwie, które mają znaczący wpływ na realizację imprezy turystycznej lub przewóz podróżnych do miejsca docelowego. Podróżny może żądać wyłącznie zwrotu wpłat dokonanych z tytułu imprezy turystycznej, bez odszkodowania lub zadośćuczynienia w tym zakresie.

5. Organizator turystyki może rozwiązać umowę o udział w imprezie turystycznej i dokonać pełnego zwrotu podróżnemu wpłat dokonanych z tytułu imprezy turystycznej, bez dodatkowego odszkodowania lub zadośćuczynienia, jeżeli:

- 1) liczba osób, które zgłosiły się do udziału w imprezie turystycznej, jest mniejsza niż minimalna liczba osób podana w umowie o udział w imprezie turystycznej, a organizator turystyki powiadomił podróżnego o rozwiązaniu umowy o udział w imprezie turystycznej w terminie określonym w umowie o udział w imprezie turystycznej, lecz nie później niż na:
  - a) 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej trwającej ponad 6 dni,
  - b) 7 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej trwającej 2–6 dni,
  - c) 48 godzin przed rozpoczęciem imprezy turystycznej trwającej krócej niż 2 dni, lub
- 2) organizator turystyki nie może zrealizować umowy o udział w imprezie turystycznej z powodu nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności i powiadomił podróżnego o rozwiązaniu umowy o udział w imprezie turystycznej niezwłocznie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej.

6. Organizator turystyki dokonuje zwrotu poniesionych opłat i wpłat, o których mowa w ust. 4 i 5, w terminie 14 dni od dnia rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

7. Konsument, który zawarł umowę o udział w imprezie turystycznej poza lokalem przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta, może w terminie 14 dni od dnia jej zawarcia odstąpić od niej bez podawania przyczyny i ponoszenia kosztów, chyba że negocjacje ustne, na podstawie których została zawarta umowa, były prowadzone w oparciu o wcześniejsze zamówienie złożone przez konsumenta. Przepisy art. 30, art. 31, art. 32 ust. 1 i 2, art. 35, art. 37 i art. 38 pkt 1 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta stosuje się odpowiednio.

Rozdział 7

Realizacja umowy o udział w imprezie turystycznej

Art. 48. 1. Organizator turystyki ponosi odpowiedzialność za wykonanie usług turystycznych objętych umową o udział w imprezie turystycznej, bez względu na to, czy usługi te mają być wykonane przez organizatora turystyki, czy przez innych dostawców usług turystycznych.

2. Podróżny zawiadamia organizatora turystyki niezwłocznie, w miarę możliwości w trakcie trwania imprezy turystycznej, z uwzględnieniem okoliczności danej sprawy, o stwierdzeniu niezgodności.

3. Jeżeli którakolwiek z usług turystycznych nie jest wykonywana zgodnie z umową o udział w imprezie turystycznej, organizator turystyki usuwa niezgodność, chyba że jest to niemożliwe albo wiąże się z kosztami, które są niewspółmiernie wysokie w stosunku do zakresu niezgodności i wartości usług turystycznych, których one dotyczą. W przypadku nieusunięcia niezgodności przepisy art. 50 stosuje się odpowiednio.

4. Jeżeli organizator turystyki nie usunie niezgodności w rozsądnym terminie wyznaczonym przez podróżnego, podróżny może dokonać tego sam i wystąpić o zwrot poniesionych, niezbędnych wydatków. Podróżny nie jest zobowiązany do wyznaczenia terminu, jeżeli organizator odmówi usunięcia niezgodności lub gdy z okoliczności wynika, że niezgodność powinna być usunięta niezwłocznie.

5. Organizator turystyki, który w czasie trwania danej imprezy turystycznej nie wykonuje przewidzianych w umowie o udział w imprezie turystycznej usług stanowiących istotną część tej imprezy, jest obowiązany, bez obciążania podróżnego dodatkowymi kosztami, wykonać w ramach tej imprezy odpowiednie świadczenia zastępcze, również w przypadku, gdy uzgodniony w umowie o udział w imprezie turystycznej powrót podróżnego do miejsca rozpoczęcia podróży nie został zapewniony.

6. Jeżeli jakość świadczeń zastępczych jest niższa od jakości usługi określonej w programie imprezy turystycznej, organizator turystyki przyznaje podróżnemu odpowiednie obniżenie ceny imprezy turystycznej.

7. Podróżny może odrzucić zaproponowane świadczenia zastępcze tylko wtedy, gdy nie są one porównywalne z tym, co zostało uzgodnione w umowie o udział w imprezie turystycznej, lub jeżeli przyznana obniżka ceny jest nieodpowiednia.

8. W przypadku gdy niezgodność istotnie wpływa na realizację imprezy turystycznej, a organizator turystyki nie zdoła usunąć tej niezgodności w rozsądnym terminie wyznaczonym przez podróżnego, podróżny ma prawo do rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej bez opłaty za jej rozwiązanie.

9. Jeżeli impreza turystyczna obejmuje transport podróżnych, organizator turystyki zapewnia powrót podróżnego do kraju równoważnym środkiem transportu niezwłocznie i bez obciążania podróżnego dodatkowymi kosztami. Przepisy art. 50 stosuje się odpowiednio.

10. Jeżeli nie jest możliwe zaproponowanie świadczeń zastępczych lub podróżny je odrzuci zgodnie z ust. 7, wówczas podróżny jest uprawniony do uzyskania obniżenia ceny lub odszkodowania, lub zadośćuczynienia, bez rozwiązywania umowy o udział w imprezie turystycznej.

11. W przypadku gdy niemożliwe jest zapewnienie powrotu podróżnego do kraju zgodnie z umową o udział w imprezie turystycznej z powodu nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności, organizator turystyki ponosi koszty niezbędnego zakwaterowania podróżnego, w miarę możliwości o kategorii równoważnej do określonej w umowie o udział w imprezie turystycznej, przez okres do 3 nocy.

12. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 11, nie wyłącza stosowania przepisów korzystniejszych w tym zakresie.

13. Organizator turystyki nie może powoływać się na nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności w celu ograniczenia odpowiedzialności, o której mowa w ust. 11 i 12, jeżeli przedsiębiorca świadczący usługi transportowe nie może powoływać się na takie okoliczności na podstawie innych przepisów.

Art. 49. Ograniczenia czasu zapewniania podróżnemu niezbędnego zakwaterowania, o którym mowa w art. 48 ust. 11, nie stosuje się w przypadku osób o ograniczonej sprawności ruchowej, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. a rozporządzenia (WE) nr 1107/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie praw osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej podróżujących drogą lotniczą (Dz. Urz. UE L 204 z 26.07.2006, str. 1), oraz wszelkich osób im towarzyszących, kobiet w ciąży i osób w wieku poniżej 18 lat bez opieki, jak również osób wymagających szczególnej opieki medycznej, pod warunkiem że organizator turystyki został powiadomiony o sytuacji tych osób co najmniej 48 godzin przed rozpoczęciem imprezy turystycznej.

Art. 50. 1. Podróżnemu przysługuje obniżka ceny za każdy okres, w trakcie którego stwierdzono niezgodność, chyba że została ona spowodowana wyłącznym działaniem lub zaniechaniem podróżnego.

2. Podróżnemu przysługuje odszkodowanie lub zadośćuczynienie za poniesione szkody lub krzywdy, których doznał w wyniku niezgodności. Organizator turystyki niezwłocznie wypłaca odszkodowanie lub zadośćuczynienie.

3. Podróżnemu nie przysługuje odszkodowanie lub zadośćuczynienie za niezgodność w przypadku, gdy organizator turystyki udowodni, że:

- 1) winę za niezgodność ponosi podróżny;
- 2) winę za niezgodność ponosi osoba trzecia, niezwiązana z wykonywaniem usług turystycznych objętych umową o udział w imprezie turystycznej, a niezgodności nie dało się przewidzieć lub uniknąć;
- 3) niezgodność została spowodowana nieuniknionymi i nadzwyczajnymi okolicznościami.

4. Roszczenia, o których mowa w ust. 1 i 2, przedawniają się z upływem 3 lat.

5. Jeżeli przepisy szczególne ograniczają zakres albo warunki, na jakich odszkodowanie lub zadośćuczynienie jest wypłacane przez dostawcę usług turystycznych, które są częścią imprezy turystycznej, takie same ograniczenia stosuje się do organizatora turystyki.

6. W przypadkach innych, niż określone w ust. 5, w umowie o udział w imprezie turystycznej organizator turystyki może ograniczyć odszkodowanie, jakie ma zostać wypłacone przez organizatora, o ile ograniczenie to nie dotyczy szkody na osobie lub szkody spowodowanej umyślnie lub w wyniku niedbalstwa i wynosi nie mniej niż trzykrotność całkowitej ceny imprezy turystycznej.

7.⁷⁾ Obniżka ceny, o której mowa w ust. 1, odszkodowanie lub zadośćuczynienie, o których mowa w ust. 2, podlegają odpowiedniemu obniżeniu w przypadku skorzystania przez podróżnego z obniżenia ceny lub odszkodowania, o których mowa w rozporządzeniu (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającym wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającym rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Dz. Urz. UE L 46 z 17.02.2004, str. 1), rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/782 z dnia 29 kwietnia 2021 r. dotyczącym praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym (Dz. Urz. UE L 172 z 17.05.2021, str. 1), rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 392/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie odpowiedzialności przewoźników pasażerskich na morskich drogach wodnych z tytułu wypadków (Dz. Urz. UE L 131 z 28.05.2009, str. 24), rozporządzeniu (UE) nr 1177/2010 i rozporządzeniu (UE) nr 181/2011 albo w innych przepisach.

8. Organizatorowi turystyki przysługuje roszczenie w stosunku do każdej osoby trzeciej, która przyczyniła się do zdarzenia powodującego obniżkę ceny, o której mowa w ust. 1, lub skutkującego koniecznością wypłaty odszkodowania lub zadośćuczynienia, o których mowa w ust. 2.

Art. 51. 1. Podróżny może kierować wiadomości, żądania lub skargi związane z realizacją imprezy turystycznej bezpośrednio do agenta turystycznego, za pośrednictwem którego została ona nabyta.

2. Agent turystyczny niezwłocznie przekazuje wiadomości, żądania lub skargi, o których mowa w ust. 1, od podróżnego do organizatora turystyki.

3. Wiadomość, żądanie lub skargę wniesione do agenta turystycznego w danym dniu uważa się za wniesione z tym dniem do organizatora turystyki.

Art. 52. 1. Organizator turystyki niezwłocznie udziela odpowiedniej pomocy podróżnemu, który znalazł się w trudnej sytuacji, w tym w okolicznościach, o których mowa w art. 48 ust. 11.

2. Pomoc, o której mowa w ust. 1, polega w szczególności na udzieleniu:

- 1) odpowiednich informacji dotyczących świadczeń zdrowotnych, władz lokalnych oraz pomocy konsularnej;
- 2) podróżnemu pomocy w skorzystaniu ze środków porozumiewania się na odległość, w tym ze środków komunikacji elektronicznej oraz w skorzystaniu ze świadczeń zastępczych, o których mowa w art. 48 ust. 5.

3. Organizator turystyki może żądać opłaty z tytułu udzielenia pomocy, o której mowa w ust. 1, jeżeli trudna sytuacja powstała z wyłącznej winy umyślnej podróżnego lub w wyniku jego rażącego niedbalstwa. Wysokość opłaty nie może przewyższać rzeczywistych kosztów poniesionych przez organizatora turystyki.

---

⁷⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 11 ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o zmianie ustawy o publicznym transporcie zbiorowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1720); wszedł w życie z dniem 29 sierpnia 2023 r.

Art. 53. Organizator turystyki, przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych lub agent turystyczny ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą wobec podróżnego za swoje błędy w rezerwacji, chyba że odpowiedzialność za błąd ponosi podróżny lub błąd ten powstał na skutek nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności.

Art. 54. 1. Podróżny nie może zrzec się w całości lub w części praw wynikających z ustawy.

2. Postanowienia umów zawieranych przez przedsiębiorców turystycznych z podróżnymi lub oświadczenia podróżnego mniej korzystne dla podróżnych niż postanowienia ustawy są nieważne. W miejsce postanowień umowy mniej korzystnych dla podróżnego obowiązują przepisy ustawy.

Rozdział 8

Kary pieniężne i przepisy karne

Art. 55. 1. Organizator turystyki lub przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych, który działa z naruszeniem obowiązków lub warunków określonych w art. 7, art. 8, art. 9 ust. 3 i 4 oraz art. 12 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 1177/2010, podlega karze pieniężnej w wysokości do 50 000 zł.

2. Organizator turystyki lub przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych, który działa z naruszeniem obowiązków lub warunków określonych w art. 9, art. 10 ust. 2–5, art. 14 ust. 3 i 4 oraz art. 15 rozporządzenia nr 181/2011, podlega karze pieniężnej w wysokości do 30 000 zł.

Art. 56. 1. Kary pieniężne, o których mowa w art. 55, nakłada, w drodze decyzji administracyjnej, marszałek województwa.

2. Od decyzji administracyjnej, o której mowa w ust. 1, przysługuje odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego.

Art. 57. 1. Kary pieniężne ustalone na podstawie art. 55, nieuiszczone w wyznaczonym terminie, podlegają, wraz z odsetkami za zwłokę, ściągnięciu w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

2. Kary pieniężne stanowią dochód budżetu państwa.

Art. 58. Kto zaniża wysokość należnej składki w deklaracji, o której mowa w art. 7 ust. 1 pkt 4, składanej do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 59. 1. Kto w podmiotach prowadzących działalność w zakresie organizowania imprez turystycznych lub ułatwiania nabywania powiązanych usług turystycznych bez wymaganego wpisu albo w przypadku działalności objętej zakazem, pełni funkcję członka:

- 1) zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółki prawa handlowego,
- 2) zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółdzielni,
- 3) zarządu fundacji lub stowarzyszenia

– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

2. Tej samej karze podlega osoba, która prowadzi działalność gospodarczą w zakresie organizowania imprez turystycznych lub ułatwiania nabywania powiązanych usług turystycznych bez wymaganego wpisu albo w przypadku działalności objętej zakazem na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami lub jest przedstawicielem lub pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności.

Art. 60. Kto bez uzyskania zabezpieczenia finansowego na wypadek niewypłacalności zgodnie z wymaganiami, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1–3, prowadzi działalność w zakresie organizowania imprez turystycznych lub prowadzi działalność jako przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo karze pozbawienia wolności do lat 3.

Rozdział 9

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 61–71. (pominięte)

Rozdział 10

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 72. 1. Wpisy do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych stają się z mocy prawa wpisami do rejestru, o którym mowa w art. 22 ust. 2, dotyczącymi organizatorów turystyki.

2. Wpisy do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych przedsiębiorców zagranicznych posiadających siedzibę na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej tracą moc w dniu wejścia w życie ustawy.

3. Przedsiębiorcy turystyczni niepodlegający przed dniem wejścia w życie ustawy wpisowi do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, a prowadzący w dniu wejścia w życie ustawy działalność w zakresie organizowania imprez turystycznych lub w zakresie ułatwiania nabywania powiązanych usług turystycznych, niezwłocznie występują o wpis do rejestru, o którym mowa w art. 22 ust. 2.

4. Przedsiębiorcy wpisani w dniu wejścia w życie ustawy do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych posiadający zabezpieczenie finansowe w formie rachunku powierniczego przedstawiają zabezpieczenie finansowe, o którym mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1, 2 lub 3, w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy pod rygorem utraty mocy wpisu do rejestru. Marszałek województwa z urzędu wykreśla z rejestru i z Centralnej Ewidencji Organizatorów Turystyki i Przedsiębiorców Ułatwiających Nabywanie Powiązanych Usług Turystycznych przedsiębiorcę turystycznego, który nie przedstawił zabezpieczenia finansowego we wskazanym terminie.

5. Zabezpieczenia finansowe, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. a lub b ustawy zmienianej w art. 64⁸⁾, w brzmieniu dotychczasowym, stają się zabezpieczeniami finansowymi organizatora turystyki w rozumieniu niniejszej ustawy i zachowują ważność przez okres, na jaki zostały zawarte.

6. Organizator turystyki lub pośrednik turystyczny wskazany jako strona umów, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. a lub b ustawy zmienianej w art. 64⁸⁾, w brzmieniu dotychczasowym, staje się z dniem 1 lipca 2018 r. organizatorem turystyki w rozumieniu niniejszej ustawy.

7. Wykazy przedsiębiorców, o których mowa w art. 8 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 64⁸⁾, w brzmieniu dotychczasowym, z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stają się odpowiednimi katalogami, o których mowa w art. 28 ust. 1.

Art. 73. Postępowania wszczęte i niezakończone do dnia wejścia w życie ustawy prowadzi się na zasadach dotychczasowych.

Art. 74. Turystyczny Fundusz Gwarancyjny, o którym mowa w rozdziale 2a ustawy zmienianej w art. 64⁸⁾, w brzmieniu dotychczasowym, staje się z mocy prawa Turystycznym Funduszem Gwarancyjnym w rozumieniu niniejszej ustawy.

Art. 75. 1. W latach 2018–2027 maksymalny limit wydatków budżetu państwa, będących skutkiem finansowym ustawy w sprawach dotyczących przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych, wynosi w roku:

- 1) 2018 – 392 tys. zł;
- 2) 2019 – 784 tys. zł;
- 3) 2020 – 784 tys. zł;
- 4) 2021 – 784 tys. zł;
- 5) 2022 – 784 tys. zł;
- 6) 2023 – 784 tys. zł;
- 7) 2024 – 784 tys. zł;
- 8) 2025 – 784 tys. zł;
- 9) 2026 – 784 tys. zł;
- 10) 2027 – 784 tys. zł.

2. Koszt realizacji zadań, o których mowa w art. 2 ust. 1, w sprawach dotyczących przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych wynosi 40 zł miesięcznie w przeliczeniu na jednego przedsiębiorcę ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych.

---

⁸⁾ Art. 64 zawiera zmiany do ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych.

3. W przypadku przekroczenia w pierwszym półroczu danego roku 65% limitu określonego w ust. 1 lub w przypadku zagrożenia przekroczenia przyjętego na dany rok budżetowy limitu wydatków, wysokość tych wydatków w drugim półroczu obniża się do poziomu gwarantującego, że limit ten nie zostanie przekroczony.

4. Minister właściwy do spraw turystyki monitoruje wykorzystanie limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, oraz wdraża mechanizm korygujący, o którym mowa w ust. 3.

Art. 76. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2018 r.

Załączniki do ustawy z dnia 24 listopada 2017 r.
(Dz. U. z 2023 r. poz. 2211)

Załącznik nr 1

STANDARDOWY FORMULARZ INFORMACYJNY DO UMÓW O UDZIAŁ W IMPREZIE TURYSTYCZNEJ, JEŻELI JEST MOŻLIWE UŻYCIE HIPERŁĄCZA

Zaoferowane Państwu połączenie usług turystycznych stanowi imprezę turystyczną w rozumieniu dyrektywy (UE) 2015/2302.

W związku z powyższym będą Państwu przysługiwały wszystkie prawa UE mające zastosowanie do imprez turystycznych. Przedsiębiorstwo XY/przedsiębiorstwa XY będzie/będą ponosiło(-ły) pełną odpowiedzialność za należyłą realizację całości imprezy turystycznej.

Ponadto, zgodnie z wymogami prawa, przedsiębiorstwo XY/przedsiębiorstwa XY posiada(-ją) zabezpieczenie w celu zapewnienia zwrotu Państwu wpłat i, jeżeli transport jest elementem imprezy turystycznej, zapewnienia Państwu powrotu do kraju w przypadku, gdyby przedsiębiorstwo XY/przedsiębiorstwa XY stało(-y) się niewypłacalne.

Więcej informacji dotyczących najważniejszych praw zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/2302 [do udostępnienia w postaci hiperłącza].

Korzystając z hiperłącza, podróżny otrzyma następujące informacje:

Najważniejsze prawa zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/2302

- Przed zawarciem umowy o udział w imprezie turystycznej podróżni otrzymają wszystkie niezbędne informacje na temat imprezy turystycznej.
- Zawsze co najmniej jeden przedsiębiorca ponosi odpowiedzialność za należyte wykonanie wszystkich usług turystycznych objętych umową.
- Podróżni otrzymują awaryjny numer telefonu lub dane punktu kontaktowego, dzięki którym mogą skontaktować się z organizatorem turystyki lub agentem turystycznym.
- Podróżni mogą przenieść imprezę turystyczną na inną osobę, powiadamiając o tym w rozsądnym terminie, z zastrzeżeniem ewentualnych dodatkowych kosztów.
- Cena imprezy turystycznej może zostać podwyższona jedynie wtedy, gdy wzrosną określone koszty (na przykład koszty paliwa) i zostało to wyraźnie przewidziane w umowie; w żadnym przypadku podwyżka ceny nie może nastąpić później niż 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. Jeżeli podwyżka ceny przekracza 8% ceny imprezy turystycznej, podróżny może rozwiązać umowę. Jeśli organizator turystyki zastrzega sobie prawo do podwyższenia ceny, podróżny ma prawo do obniżki ceny, jeżeli obniżyły się odpowiednie koszty.
- Podróżni mogą rozwiązać umowę bez ponoszenia jakiegokolwiek opłaty za rozwiązanie i uzyskać pełen zwrot wszelkich wpłat, jeżeli jeden z istotnych elementów imprezy turystycznej, inny niż cena, zmieni się w znaczący sposób. Jeżeli przedsiębiorca odpowiedzialny za imprezę turystyczną odwoła ją przed rozpoczęciem, podróżni mają prawo do zwrotu wpłat oraz, w stosownych przypadkach, do rekompensaty.
- W wyjątkowych okolicznościach – na przykład jeżeli w docelowym miejscu podróży występują poważne problemy związane z bezpieczeństwem, które mogą wpłynąć na imprezę turystyczną – podróżni mogą, przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, rozwiązać umowę bez ponoszenia jakiegokolwiek opłaty za rozwiązanie.
- Ponadto podróżni mogą w każdym momencie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej rozwiązać umowę za odpowiednią i możliwą do uzasadnienia opłatą.
- Jeżeli po rozpoczęciu imprezy turystycznej jej znaczące elementy nie mogą zostać zrealizowane zgodnie z umową, będą musiały zostać zaproponowane podróżnemu, bez dodatkowych kosztów, odpowiednie alternatywne usługi. W przypadku gdy usługi nie są świadczone zgodnie z umową, co istotnie wpływa na realizację imprezy turystycznej, a organizator turystyki nie zdoła usunąć problemu, podróżni mogą rozwiązać umowę bez opłaty za rozwiązanie.
- Podróżni są również uprawnieni do otrzymania obniżki ceny lub rekompensaty za szkodę w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania usług turystycznych.
- Organizator turystyki musi zapewnić pomoc podróżnemu, który znajdzie się w trudnej sytuacji.

– W przypadku gdy organizator turystyki stanie się niewypłacalny, wpłaty zostaną zwrócone. Jeżeli organizator turystyki stanie się niewypłacalny po rozpoczęciu imprezy turystycznej i jeżeli impreza turystyczna obejmuje transport, zapewniony jest powrót podróżnych do kraju. XY wykupił w YZ [podmiot zapewniający ochronę na wypadek niewypłacalności, np. fundusz gwarancyjny lub zakład ubezpieczeń] zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności. Podróżni mogą kontaktować się z tym podmiotem lub, w odpowiednich przypadkach, z właściwym organem (dane kontaktowe, wraz z nazwą, adresem geograficznym, adresem poczty elektronicznej i numerem telefonu), jeżeli z powodu niewypłacalności XY dojdzie do odmowy świadczenia usług.

Dyrektywa (UE) 2015/2302 [HIPERŁĄCZE] przetransponowana do prawa krajowego [HIPERŁĄCZE].

STANDARDOWY FORMULARZ INFORMACYJNY DO UMÓW O UDZIAŁ W IMPREZIE TURYSTYCZNEJ,
JEŻELI NIE JEST MOŻLIWE UŻYCIIE HIPERŁĄCZA

Zaoferowane Państwu połączenie usług turystycznych stanowi imprezę turystyczną w rozumieniu dyrektywy (UE) 2015/2302.

W związku z powyższym będą Państwu przysługiwały wszystkie prawa UE mające zastosowanie do imprez turystycznych. Przedsiębiorstwo XY/przedsiębiorstwa XY będzie/będą ponosiło(-ły) pełną odpowiedzialność za należytą realizację całości imprezy turystycznej.

Ponadto, zgodnie z wymogami prawa, przedsiębiorstwo XY/przedsiębiorstwa XY posiada(-ją) zabezpieczenie w celu zapewnienia zwrotu Państwu wpłat i, jeżeli transport jest elementem imprezy turystycznej, zapewnienia Państwa powrotu do kraju w przypadku, gdyby przedsiębiorstwo XY/przedsiębiorstwa XY stało(-y) się niewypłacalne.

Najważniejsze prawa zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/2302

– Przed zawarciem umowy o udział w imprezie turystycznej podróżni otrzymają wszystkie niezbędne informacje na temat imprezy turystycznej.

– Zawsze co najmniej jeden przedsiębiorca ponosi odpowiedzialność za należyte wykonanie wszystkich usług turystycznych objętych umową.

– Podróżni otrzymują awaryjny numer telefonu lub dane punktu kontaktowego, dzięki którym mogą skontaktować się z organizatorem turystyki lub agentem turystycznym.

– Podróżni mogą przenieść imprezę turystyczną na inną osobę, powiadamiając o tym w rozsądnym terminie, z zastrzeżeniem ewentualnych dodatkowych kosztów.

– Cena imprezy turystycznej może zostać podwyższona jedynie wtedy, gdy wzrosną określone koszty (na przykład koszty paliwa) i zostało to wyraźnie przewidziane w umowie; w żadnym przypadku podwyżka ceny nie może nastąpić później niż 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. Jeżeli podwyżka ceny przekracza 8% ceny imprezy turystycznej, podróżni może rozwiązać umowę. Jeżeli organizator turystyki zastrzega sobie prawo do podwyższenia ceny, podróżni ma prawo do obniżki ceny, jeżeli obniżyły się odpowiednie koszty.

– Podróżni mogą rozwiązać umowę bez ponoszenia jakiegokolwiek opłaty za rozwiązanie i uzyskać pełen zwrot wszelkich wpłat, jeżeli jeden z istotnych elementów imprezy turystycznej, inny niż cena, zmieni się w znaczący sposób. Jeżeli przedsiębiorca odpowiedzialny za imprezę turystyczną odwoła ją przed jej rozpoczęciem, podróżni mają prawo do zwrotu wpłat oraz w stosownych przypadkach do rekompensaty.

– W wyjątkowych okolicznościach – na przykład jeżeli w docelowym miejscu podróży występują poważne problemy związane z bezpieczeństwem, które mogą wpłynąć na imprezę turystyczną – podróżni mogą, przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, rozwiązać umowę bez ponoszenia jakiegokolwiek opłaty za rozwiązanie.

– Ponadto podróżni mogą w każdym momencie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej rozwiązać umowę za odpowiednią i możliwą do uzasadnienia opłatą.

– Jeżeli po rozpoczęciu imprezy turystycznej jej znaczące elementy nie mogą zostać zrealizowane zgodnie z umową, będą musiały zostać zaproponowane, bez dodatkowych kosztów, odpowiednie alternatywne usługi. W przypadku gdy usługi nie są świadczone zgodnie z umową, co istotnie wpływa na realizację imprezy turystycznej, a organizator turystyki nie zdoła usunąć problemu, podróżni mogą rozwiązać umowę bez opłaty za rozwiązanie.

– Podróżni są również uprawnieni do otrzymania obniżki ceny lub rekompensaty za szkodę w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania usług turystycznych.

– Organizator turystyki musi zapewnić pomoc podróżnemu, który znajdzie się w trudnej sytuacji.

– W przypadku gdy organizator turystyki stanie się niewypłacalny, wpłaty zostaną zwrócone. Jeżeli organizator turystyki stanie się niewypłacalny po rozpoczęciu imprezy turystycznej i jeżeli impreza turystyczna obejmuje transport, zapewniony jest powrót podróżnych do kraju. XY wykupił w YZ [podmiot zapewniający ochronę na wypadek niewypłacalności, np. fundusz gwarancyjny lub zakład ubezpieczeń] zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności. Podróżni mogą kontaktować się z tym podmiotem lub, w odpowiednich przypadkach, z właściwym organem (dane kontaktowe, wraz z nazwą, adresem geograficznym, adresem poczty elektronicznej i numerem telefonu), jeżeli z powodu niewypłacalności XY dojdzie do odmowy świadczenia usług.

[Strona internetowa, na której można znaleźć dyrektywę (UE) 2015/2302 przetransponowaną do prawa krajowego.]

**STANDARDOWY FORMULARZ INFORMACYJNY, W PRZYPADKU GDY ORGANIZATOR TURYSTYKI
PRZEKAZUJE DANE INNEMU PRZEDSIĘBIORCY TURYSTYCZNEMU,
ZGODNIE Z ART. 5 UST. 1 PKT 2 LIT. E USTAWY**

Jeżeli zawieracie Państwo umowę z przedsiębiorstwem AB nie później niż 24 godziny od otrzymania potwierdzenia rezerwacji przez przedsiębiorstwo XY, usługi turystyczne świadczone przez przedsiębiorstwa XY i AB stanowią imprezę turystyczną w rozumieniu dyrektywy (UE) 2015/2302.

W związku z powyższym będą Państwu przysługiwały wszystkie prawa UE mające zastosowanie do imprez turystycznych.

Przedsiębiorstwo XY będzie ponosiło pełną odpowiedzialność za należytą realizację całości imprezy turystycznej. Ponadto, zgodnie z wymogami prawa, przedsiębiorstwo XY posiada zabezpieczenie w celu zapewnienia zwrotu Państwa wpłat i, jeżeli transport jest elementem imprezy turystycznej, zapewnienia Państwa powrotu do kraju w przypadku, gdyby przedsiębiorstwo XY stało się niewypłacalne.

Więcej informacji dotyczących najważniejszych praw zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/2302 [do udostępnienia w postaci hiperłącza].

Korzystając z hiperłącza, podróżny otrzyma następujące informacje:

Najważniejsze prawa zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/2302

- Przed zawarciem umowy o udział w imprezie turystycznej podróżni otrzymają wszystkie niezbędne informacje na temat usług turystycznych.
- Zawsze co najmniej jeden przedsiębiorca ponosi odpowiedzialność za należyte wykonanie wszystkich usług turystycznych objętych umową.
- Podróżni otrzymują awaryjny numer telefonu lub dane punktu kontaktowego, dzięki którym mogą skontaktować się z organizatorem turystyki lub agentem turystycznym.
- Podróżni mogą przenieść imprezę turystyczną na inną osobę, powiadamiając o tym w rozsądnym terminie, z zastrzeżeniem ewentualnych dodatkowych kosztów.
- Cena imprezy turystycznej może zostać podwyższona jedynie wtedy, gdy wzrosną określone koszty (na przykład koszty paliwa) i zostało to wyraźnie przewidziane w umowie; w żadnym przypadku podwyżka ceny nie może nastąpić później niż 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. Jeżeli podwyżka ceny przekracza 8% ceny imprezy turystycznej, podróżny może rozwiązać umowę. Jeśli organizator turystyki zastrzega sobie prawo do podwyższenia ceny, podróżny ma prawo do obniżki ceny, jeżeli obniżyły się odpowiednie koszty.
- Podróżni mogą rozwiązać umowę bez ponoszenia jakiegokolwiek opłaty za rozwiązanie i uzyskać pełen zwrot wszelkich wpłat, jeżeli jeden z istotnych elementów imprezy turystycznej, inny niż cena, zmieni się w znaczący sposób. Jeżeli przedsiębiorca odpowiedzialny za imprezę turystyczną odwoła ją przed jej rozpoczęciem, podróżni mają prawo do zwrotu wpłat oraz w stosownych przypadkach do rekompensaty.
- W wyjątkowych okolicznościach – na przykład jeżeli w docelowym miejscu podróży występują poważne problemy związane z bezpieczeństwem, które mogą wpłynąć na imprezę turystyczną – podróżni mogą, przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, rozwiązać umowę bez ponoszenia jakiegokolwiek opłaty za rozwiązanie.
- Ponadto podróżni mogą w każdym momencie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej rozwiązać umowę za odpowiednią i możliwą do uzasadnienia opłatą.
- Jeżeli po rozpoczęciu imprezy turystycznej jej znaczące elementy nie mogą zostać zrealizowane zgodnie z umową, będą musiały zostać zaproponowane, bez dodatkowych kosztów, odpowiednie alternatywne usługi. W przypadku gdy usługi nie są świadczone zgodnie z umową, co istotnie wpływa na realizację imprezy turystycznej, a organizator turystyki nie zdoła usunąć problemu, podróżni mogą rozwiązać umowę bez opłaty za rozwiązanie.
- Podróżni są również uprawnieni do otrzymania obniżki ceny lub rekompensaty za szkodę w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania usług turystycznych.
- Organizator turystyki musi zapewnić pomoc podróżnemu, który znajdzie się w trudnej sytuacji.

– W przypadku gdy organizator turystyki stanie się niewypłacalny, wpłaty zostaną zwrócone. Jeżeli organizator turystyki stanie się niewypłacalny po rozpoczęciu imprezy turystycznej i jeżeli impreza turystyczna obejmuje transport, zapewniony jest powrót podróżnych do kraju. XY wykupił w YZ [podmiot zapewniający ochronę na wypadek niewypłacalności, np. fundusz gwarancyjny lub zakład ubezpieczeń] zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności. Podróżni mogą kontaktować się z tym podmiotem lub, w odpowiednich przypadkach, z właściwym organem (dane kontaktowe, wraz z nazwą, adresem geograficznym, adresem poczty elektronicznej i numerem telefonu), jeżeli z powodu niewypłacalności XY dojdzie do odmowy świadczenia usług.

Dyrektywa (UE) 2015/2302 [HIPERŁĄCZE] przetransponowana do prawa krajowego [HIPERŁĄCZE].

STANDARDOWY FORMULARZ INFORMACYJNY, W PRZYPADKU GDY PRZEDSIĘBIORCA
UŁATWIAJĄCY NABYWANIE POWIĄZANYCH USŁUG TURYSTYCZNYCH ONLINE W ROZUMIENIU
ART. 6 UST. 1 PKT 1 USTAWY JEST PRZEWOŹNIKIEM SPRZEDAJĄCYM BILET W OBIE STRONY

Jeżeli, po dokonaniu wyboru i opłaceniu jednej usługi turystycznej, dokonacie Państwo rezerwacji dodatkowych usług turystycznych na potrzeby swojej podróży lub wakacji za pośrednictwem naszego przedsiębiorstwa/XY, NIE będą Państwu przysługiwały prawa mające zastosowanie do imprez turystycznych zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/2302.

W związku z powyższym nasze przedsiębiorstwo/XY nie będzie odpowiedzialne za należyte wykonanie tych dodatkowych usług turystycznych. W przypadku problemów prosimy kontaktować się z odpowiednim usługodawcą.

Jednakże w przypadku dokonania rezerwacji jakichkolwiek dodatkowych usług turystycznych podczas tej samej wizyty na stronach internetowych z rezerwacją naszego przedsiębiorstwa/XY, usługi te staną się częścią powiązanych usług turystycznych. W takim przypadku XY posiada – zgodnie z wymogami prawa UE – zabezpieczenie w celu dokonania zwrotu Państwa wpłat na rzecz XY za usługi niewykonane ze względu na niewypłacalność XY, a w razie potrzeby w celu zapewnienia Państwa powrotu do kraju. Należy zauważyć, że nie zapewnia się zwrotu w przypadku niewypłacalności danego usługodawcy.

Więcej informacji na temat ochrony na wypadek niewypłacalności [do udostępnienia w postaci hiperłącza].

Korzystając z hiperłącza, podróżny otrzyma następujące informacje:

XY wykupił w YZ [podmiot zapewniający ochronę na wypadek niewypłacalności, np. fundusz gwarancyjny lub zakład ubezpieczeń] zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności.

Podróżni mogą kontaktować się z tym podmiotem lub, w odpowiednich przypadkach, z właściwym organem (dane kontaktowe zawierające nazwę, adres geograficzny, adres poczty elektronicznej i numer telefonu), jeżeli z powodu niewypłacalności XY dojdzie do odmowy świadczenia usług.

Uwaga: To zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności nie obejmuje umów ze stronami innymi niż XY, które pomimo niewypłacalności XY mogą być wykonane.

Dyrektywa (UE) 2015/2302 [HIPERŁĄCZE] przetransponowana do prawa krajowego [HIPERŁĄCZE].

**STANDARDOWY FORMULARZ INFORMACYJNY, W PRZYPADKU GDY PRZEDSIĘBIORCA
UŁATWIAJĄCY NABYWANIE POWIĄZANYCH USŁUG TURYSTYCZNYCH ONLINE W ROZUMIENIU
ART. 6 UST. 1 PKT 1 USTAWY JEST PRZEDSIĘBIORCĄ TURYSTYCZNYM INNYM NIŻ PRZEWOŹNIK
SPRZEDAJĄCY BILET W OBIE STRONY**

Jeżeli, po dokonaniu wyboru i opłaceniu jednej usługi turystycznej, dokonacie Państwo rezerwacji dodatkowych usług turystycznych na potrzeby swojej podróży lub wakacji za pośrednictwem naszego przedsiębiorstwa/XY, NIE będą Państwu przysługiwały prawa mające zastosowanie do imprez turystycznych zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/2302.

W związku z powyższym nasze przedsiębiorstwo/XY nie będzie odpowiedzialne za należyte wykonanie poszczególnych usług turystycznych. W przypadku problemów prosimy kontaktować się z odpowiednim usługodawcą.

Jednakże w przypadku dokonania rezerwacji jakichkolwiek dodatkowych usług turystycznych podczas tej samej wizyty na stronach internetowych z rezerwacją naszego przedsiębiorstwa/XY, usługi te staną się częścią powiązanych usług turystycznych. W takim przypadku XY posiada – zgodnie z wymogami prawa UE – zabezpieczenie w celu dokonania zwrotu Państwa wpłat na rzecz XY za usługi niewykonane ze względu na niewypłacalność XY. Należy zauważyć, że nie zapewnia się zwrotu w przypadku niewypłacalności danego usługodawcy.

Więcej informacji na temat ochrony na wypadek niewypłacalności [do udostępnienia w postaci hiperłącza].

Korzystając z hiperłącza, podróżny otrzyma następujące informacje:

XY wykupił w YZ [podmiot zapewniający ochronę na wypadek niewypłacalności, np. fundusz gwarancyjny lub zakład ubezpieczeń] zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności.

Podróżni mogą kontaktować się z tym podmiotem lub, w odpowiednich przypadkach, z właściwym organem (dane kontaktowe zawierające nazwę, adres geograficzny, e-mail i numer telefonu), jeżeli z powodu niewypłacalności XY dojdzie do odmowy świadczenia usług.

Uwaga: To zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności nie obejmuje umów ze stronami innymi niż XY, które pomimo niewypłacalności XY mogą być wykonane.

Dyrektywa (UE) 2015/2302 [HIPERŁĄCZE] przetransponowana do prawa krajowego [HIPERŁĄCZE].

STANDARDOWY FORMULARZ INFORMACYJNY W PRZYPADKU POWIĄZANYCH USŁUG
TURYSTYCZNYCH W ROZUMIENIU ART. 6 UST. 1 PKT 1 USTAWY, GDY UMOWY SĄ ZAWIERANE
W RÓWNOCZESNEJ FIZYCZNEJ OBECNOŚCI PRZEDSIĘBIORCY UŁATWIAJĄCEGO NABYWANIE
POWIĄZANYCH USŁUG TURYSTYCZNYCH, INNEGO NIŻ PRZEWOŹNIK SPRZEDAJĄCY BILET
W OBIE STRONY, I PODRÓŻNEGO

Jeżeli po dokonaniu wyboru i opłaceniu jednej usługi turystycznej, dokonacie Państwo rezerwacji dodatkowych usług turystycznych na potrzeby swojej podróży lub wakacji za pośrednictwem naszego przedsiębiorstwa/XY, NIE będą Państwu przysługiwały prawa mające zastosowanie do imprez turystycznych zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/2302.

W związku z powyższym nasze przedsiębiorstwo/XY nie będzie odpowiedzialne za należyte wykonanie poszczególnych usług turystycznych. W przypadku problemów prosimy kontaktować się z odpowiednim usługodawcą.

Jednakże w przypadku dokonania rezerwacji jakichkolwiek dodatkowych usług turystycznych podczas tej samej wizyty w naszym przedsiębiorstwie/XY lub podczas tego samego kontaktu z naszym przedsiębiorstwem/XY, usługi te staną się częścią powiązanych usług turystycznych. W takim przypadku XY posiada – zgodnie z wymogami prawa UE – zabezpieczenie w celu dokonania zwrotu Państwa wpłat na rzecz XY za usługi niewykonane ze względu na niewypłacalność XY. Należy zauważyć, że nie zapewnia się refundacji w przypadku niewypłacalności danego usługodawcy.

XY wykupił w YZ [podmiot zapewniający ochronę na wypadek niewypłacalności, np. fundusz gwarancyjny lub zakład ubezpieczeń] zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności.

Podróżni mogą kontaktować się z tym podmiotem lub, w odpowiednich przypadkach, z właściwym organem (dane kontaktowe zawierające nazwę, adres geograficzny, adres poczty elektronicznej i numer telefonu), jeżeli z powodu niewypłacalności XY dojdzie do odmowy świadczenia usług.

Uwaga: To zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności nie obejmuje umów ze stronami innymi niż XY, które pomimo niewypłacalności XY mogą być wykonane.

[Strona internetowa, na której można znaleźć dyrektywę (UE) 2015/2302 przetransponowaną do prawa krajowego.]

STANDARDOWY FORMULARZ INFORMACYJNY, W PRZYPADKU GDY PRZEDSIĘBIORCA
UŁATWIAJĄCY NABYWANIE POWIĄZANYCH USŁUG TURYSTYCZNYCH ONLINE W ROZUMIENIU
ART. 6 UST. 1 PKT 2 USTAWY JEST PRZEWOŹNIKIEM SPRZEDAJĄCYM BILET W OBIE STRONY

Jeżeli zarezerwowaliście Państwo dodatkowe usługi turystyczne do swojej podróży lub wakacji przez ten link/te linki, NIE będą Państwu przysługiwały prawa mające zastosowanie do imprez turystycznych zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/2302.

W związku z powyższym nasze przedsiębiorstwo/XY nie będzie odpowiedzialne za należyte wykonanie tych dodatkowych usług turystycznych. W przypadku problemów prosimy kontaktować się z odpowiednim usługodawcą.

Jednakże w przypadku dokonania rezerwacji dodatkowych usług turystycznych przez ten link/te linki nie później niż 24 godziny po otrzymaniu potwierdzenia rezerwacji przez nasze przedsiębiorstwo/XY, usługi te staną się częścią powiązanych usług turystycznych. W takim przypadku XY posiada – zgodnie z wymogami prawa UE – zabezpieczenie w celu dokonania zwrotu Państwa wpłat na rzecz XY za usługi niewykonane ze względu na niewypłacalność XY, a w razie potrzeby w celu zapewnienia Państwa powrotu do kraju. Należy zauważyć, że nie zapewnia się zwrotu w przypadku niewypłacalności danego usługodawcy.

Więcej informacji na temat ochrony na wypadek niewypłacalności [do udostępnienia w postaci hiperłącza].

Korzystając z hiperłącza, podróżny otrzyma następujące informacje:

XY wykupił w YZ [podmiot zapewniający ochronę na wypadek niewypłacalności, np. fundusz gwarancyjny lub zakład ubezpieczeń] zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności.

Podróżni mogą kontaktować się z tym podmiotem lub, w odpowiednich przypadkach, z właściwym organem (dane kontaktowe zawierające nazwę, adres geograficzny, adres poczty elektronicznej i numer telefonu), jeżeli z powodu niewypłacalności XY dojdzie do odmowy świadczenia usług turystycznych.

Uwaga: To zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności nie obejmuje umów ze stronami innymi niż XY, które pomimo niewypłacalności XY mogą być wykonane.

Dyrektywa (UE) 2015/2302 [HIPERŁĄCZE] przetransponowana do prawa krajowego [HIPERŁĄCZE].

**STANDARDOWY FORMULARZ INFORMACYJNY, W PRZYPADKU GDY PRZEDSIĘBIORCA
UŁATWIAJĄCY NABYWANIE POWIĄZANYCH USŁUG TURYSTYCZNYCH ONLINE W ROZUMIENIU
ART. 6 UST. 1 PKT 2 USTAWY JEST PRZEDSIĘBIORCĄ TURYSTYCZNYM INNYM NIŻ PRZEWOŹNIK
SPRZEDAJĄCY BILET W OBIE STRONY**

Jeżeli zarezerwowaliście Państwo dodatkowe usługi turystyczne do swojej podróży lub wakacji przez ten link/te linki, NIE będą Państwu przysługiwały prawa mające zastosowanie do imprez turystycznych zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/2302.

W związku z powyższym nasze przedsiębiorstwo/XY nie będzie odpowiedzialne za należyte wykonanie tych dodatkowych usług turystycznych. W przypadku problemów prosimy kontaktować się z odpowiednim usługodawcą.

Jednakże w przypadku dokonania rezerwacji dodatkowych usług turystycznych przez ten link/te linki nie później niż 24 godziny po otrzymaniu potwierdzenia rezerwacji przez nasze przedsiębiorstwo/XY, usługi te będą stanowić część powiązanych usług turystycznych. W takim przypadku XY posiada – zgodnie z wymogami prawa UE – zabezpieczenie w celu dokonania zwrotu Państwa wpłat na rzecz XY za usługi niewykonane ze względu na niewypłacalność XY. Należy zauważyć, że nie zapewnia się zwrotu w przypadku niewypłacalności danego usługodawcy.

Więcej informacji na temat ochrony na wypadek niewypłacalności [do udostępnienia w postaci hiperłącza].

Korzystając z hiperłącza, podróżny otrzyma następujące informacje:

XY wykupił w YZ [podmiot zapewniający ochronę na wypadek niewypłacalności, np. fundusz gwarancyjny lub zakład ubezpieczeń] zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności.

Podróżni mogą kontaktować się z tym podmiotem lub, w odpowiednich przypadkach, z właściwym organem (dane kontaktowe zawierające nazwę, adres geograficzny, adres poczty elektronicznej i numer telefonu), jeżeli z powodu niewypłacalności XY dojdzie do odmowy świadczenia usług turystycznych.

Uwaga: To zabezpieczenie na wypadek niewypłacalności nie obejmuje umów ze stronami innymi niż XY, które pomimo niewypłacalności XY mogą być wykonane.

Dyrektywa (UE) 2015/2302 [HIPERŁĄCZE] przetransponowana do prawa krajowego [HIPERŁĄCZE].